

06.2023
JG 27
#05

RANDKRANT

Maandblad over de Vlaamse Rand

FR-DE-EN
Traductions
Übersetzungen
Translations

JOS DONVIL VAN BPOST

**'De lijnen uittekenen
vind ik boeiend'**

**Levenskunst met
Nadia Nsayi en
Bart Kerremans**

DAK BOVEN HET HOOFD

**Beperkt zicht
op leegstand**

**Reinel Bakole op
Couleur Café**

LUCHTHAVEN ZAVENTEM

Schrik van de redelijkheid

DE KETTING

Lucas De Smet (21) uit Dilbeek werd door Vincent Claessens aangeduid om **de ketting** voort te zetten. De Smet maakt als ELES hiphopmuziek en heeft een eigen radioprogramma op BRUZZ.

INHOUD

- 06 Van Asse tot Zaventem
- 09 Jonge wind
- 10 Figurant
- 19 Bouwwerk
- 21 Mijn boek, mijn vriend
- 23 Middenin
- 30 Cultuurinterview

Spannende tijden

Vanaf het derde leerjaar ben ik met muziek bezig', zegt De Smet. 'Het begon met een speelgoedgitaar. Vroeger stotterde ik heel erg. Ik ontdekte dat muziek mij daar mee kon helpen. Zo leerde ik bijvoorbeeld al zingend Franse dialogen en ik was vertrokken. Muziek maakt nu een groot deel uit van mijn leven. Op BRUZZ heb ik elke dinsdag van 20 tot 21 uur een eigen radioprogramma. In *Moedertaal* zetten we de Belgische hiphop in de kijker. We zijn een groepje van drie rappers en een fotograaf. We treden ook zelf op, onder andere in café Bonnefooi in de Steenstraat in Brussel. Deze zomer staan we met ons programma *Moedertaal* op het Vijverfestival in Dilbeek en op de Gentse Feesten. Als rapper ELES treed ik deze zomer op het festival Peloes op.'

Bezige bij

De Smet heeft het druk. 'Zo heb ik het graag. Ik ben een bezige bij, wil altijd iets doen. Muziek is een uitlaatklep voor mij. Ik heb er ook goede vrienden door gemaakt. Ik ben nog altijd actief bij de scoutsgroep De Pelgrims in Groot-Bijgaarden. Ik was een goede vriend gevolgd die al in de scouts zat. Daarvoor ben ik hem eeuwig dankbaar. Ik ben mijn vijfde jaar leider bezig bij De Pelgrims. We zijn een kleine scoutsgroep met vijftig leden. Ik heb er al veel vrienden gemaakt. Ze supporteren voor mij en mijn muziek.'

Meester Lucas

Momenteel studeert De Smet voor leerkracht lagere school aan de Odisee

Hogeschool in Brussel. 'Als alles goed gaat, ben ik in september Meester Lucas', lacht hij. 'Ik deed mijn stage in de Sint-Jorisschool aan de Marollen. Ik kreeg zelfs al aanbiedingen om les te geven. Het zijn echt spannende tijden voor mij. Van het studentenleven overstappen naar een leven met een job is een grote stap. Toch wil ik ook buiten het onderwijs nog bezig blijven met muziek. De rapper Jazz, die lid is van de hiphopgroep Stikstof, combineert zijn job als leerkracht met muziek maken. Dat wil ik ook doen.'

Bruisende stad

Brussel is een bruisende en leuke stad, tegelijk ben ik graag in Dilbeek waar ik ben opgegroeid en rust kan vinden. Hier is veel natuur, zoals de Wolfspuiten. In Dilbeek ga ik graag eens naar café De Living, in Brussel zoek ik veelal Lava Café op. Met de trein ben ik op 20 minuten in het centrum van Brussel, en dan kan ik gretig de stadssfeer opsnuiven.'

Als De Smet niet met school of muziek bezig is, dan gaat hij met vrienden op reis. 'Ik ben verliefd op Scandinavië. In Zweden is de natuur als in een sprookje. Onbeschrijfelijk. Ik hoop snel terug richting het Noorden te kunnen trekken.' Voor nu is hij druk bezig met zijn nieuwe single *Waer Waters*, genoemd naar het wellnesscentrum in Dilbeek. Ook zijn nieuwe single *Spaceship* wordt deze maand uitgebracht. Je kan al zijn muziek beluisteren op platformen zoals Spotify onder de naam ELES. ●

TEKST Joris Herpol - FOTO Filip Claessens

CULTUUR

'Meer fantasie dan herkenbaarheid'

In Ten Aarzel vertelt cabaretier Pieter Verelst hoe blij hij is met het paard dat hij online heeft besteld. Alleen blijkt dat paard bij de levering dood te zijn en de gang te blokkeren. 'Meteen problemen dus, en daar moet ik mee om zien te gaan.'

UIT IN DE RAND

EN OOK

- 04 Schoolondersteuners voor het secundair onderwijs
- 14 Levenskunst met Nadia Nsaij en Bart Kerremans
- 17 Op wandel langs de serristenvilla's
- 18 Dak boven het hoofd Beperkt zicht op leegstand
- 24 What Remains Dansvoorstelling van Zoë Demoustier

VERDELING RandKrant juni wordt bus-aan-bus verdeeld in Meise, Merchtem, Asse, Wemmel, Dilbeek, Sint-Pieters-Leeuw, Drogenbos, Linkebeek, Beersel en Sint-Genesius-Rode.

N8 Dilbeek-Brussel
Getuige van de boerentram
 Op zeven van de tien steenwegen naar Brussel reden er zogenaamde boerentrans. Zo ook op de N8 of Ninoofsesteenweg, die nu een vierbaansweg is voor auto's met nauwelijks een fiets- of voetpad te bekennen.

Alles heeft een ritme
 Tien jaar geleden ruilde Jolie Odia Manzanza Congo voor België. 'Elke levensfase heeft een eigen ritme. Muziek en dans helpen je om in de *flow* van elke fase te komen.'

De Zenne tussen Brussel en monding

Op het eerste zicht zou je denken dat de Zenne een zorgeloos bestaan leidt en zich vrolijk door het landschap slingert vanaf het moment dat ze uit het Brussels Gewest Vilvoorde binnenstroomt. Niets is minder waar.

Schoolondersteuners voor
het secundair onderwijs

‘Scholen zien ons als een kritische vriend’

Enige tijd geleden kreeg vzw ‘de Rand’ van de Vlaamse overheid een nieuwe opdracht om secundaire scholen in de Rand te ondersteunen bij hun taal- en ouderbeleid. Hoe gaat dat in zijn werk?

TEKST Michaël Bellon – FOTO Filip Claessens

📍 Hilde Leon, Nele De Kock en Eva Braecke

Het is geweten: het Vlaams onderwijs staat voor heel wat uitdagingen. Ook in de Rand rond Brussel worden scholen met heel wat problemen geconfronteerd. Sinds kort probeert vzw ‘de Rand’ daar via zijn team taal-promotie mee een antwoord op te bieden. Hilde Leon en Nele De Kock maken deel uit van een team secundair onderwijs met zeven schoolondersteuners. Leon, die wat betreft de externe ondersteuning van scholen een jarenlange ervaring opbouwde bij het Onderwijscentrum Brussel (OCB), is coördinator

van het project en coacht de nieuwe ondersteuners. Leon en De Kock leggen uit welke ondersteuning de secundaire scholen krijgen.

Manifest

‘De aanleiding voor dit initiatief was het *Manifest van de secundaire scholen in Halle-Vilvoorde*, waarmee scholen uit alle onderwijsnetten in mei 2021 een noodkreet slaakten. Zij krijgen hetzelfde leerlingenpubliek en dezelfde uitdagingen voorgeschoteld als de scholen in Brussel, maar

niet dezelfde middelen’, legt De Kock uit. Daarop heeft minister van Onderwijs en de Vlaamse Rand, Ben Weyts (N-VA), uit het Vlaamse Randfonds middelen vrijgemaakt voor de schoolondersteuning door vzw ‘de Rand’. Scholen konden vorig jaar voor het eerst een ondersteuning aanvragen. We kregen meteen meer dan twintig aanvragen binnen. Ondertussen werken we met zeven schoolondersteuners. Straks komen er nog vier scholen bij en gaan we van zeven naar negen ondersteuners.’

Drie bouwstenen

Het finale doel van het project is het versterken van de schoolteams om de kennis van de Nederlandse taal op te krikken. Dat is de sleutel om kennis en vaardigheden te verwerven. Maar die kerntaak raakt ook aan andere thema’s zoals welbevinden, klasmanagement en taakbelasting van leerkrachten. Ook de betrokkenheid van ouders wordt door scholen als een belangrijk aandachtspunt ervaren.

‘Daarom hebben we voor onze ondersteuning drie bouwstenen naar voor geschoven:

FR ‘Les écoles nous considèrent comme un ami critique’

Depuis cette année scolaire, les accompagnateurs scolaires de vzw ‘de Rand’ travaillent dans un certain nombre d’écoles secondaires de la région. Ensemble avec celles-ci ils développent une politique linguistique, une politique des parents et des possibilités de pratiquer le néerlandais en dehors des heures de cours et des murs scolaires. L’objectif est de renforcer les équipes scolaires afin d’améliorer la connaissance de la langue néerlandaise. C’est la clé de l’acquisition des connaissances et des compétences. Mais cette tâche centrale touche également d’autres thèmes tels que le bien-être, la gestion de la classe et la charge de travail de l’enseignant. L’implication des parents est également perçue par les écoles comme une préoccupation importante.

Ouderbetrokkenheid op Campus Koensborre

Schoolondersteuning in de praktijk

taalbeleid, ouderbeleid en oefenkansen Nederlands buiten de schooluren en schoolmuren. Scholen konden intekenen op één van die drie bouwstenen. De meeste aanvragen gingen over taalbeleid. Begrijpend lezen, instructietaal, luistervaardigheid, ... de scholen zien op dat vlak veel werkpunten. Voor de ondersteuners komt het er op aan om de acties die de school al heeft te stroomlijnen, er een visie en een focus rond te bepalen, en samen met het kernteam van de school de acties te verankeren. We raden de scholen aan niet te veel ineens te willen doen, maar stap voor stap vooruit te gaan.

Een aantal scholen koos voor ondersteuning op het vlak van ouderbeleid. Zo ondersteunt De Kock Campus Koensborre in Asse (zie kader). 'Uit onderzoek weten we dat betrokken ouders positieve effecten hebben op het welbevinden en leren van hun kinderen. Op Campus Koensborre zet een kernteam van acht leerkrachten, samen met mij, de schouders onder dat ouderbeleid. Zo hebben de leerkrachten hun verwachtingen ten aanzien van de ouders op papier gezet. Meer ouders naar de school krijgen voor het oudercontact is dan altijd een logische reflex. Maar ouders hoeven ook niet altijd allemaal aanwezig te zijn op het eetfestijn. Daarom wijzen wij de school op de thuisbetrokkenheid van ouders. Een ouder die thuis met zijn kind over school praat, geïnteresseerd is in de leerstof, of een aantal randvoorwaarden creëert, zoals een rustige studieruimte in huis, is ook veel waard.'

Expertise op maat

Vanuit haar jarenlange expertise kan coördinator Leon makkelijk nog andere aandachtspunten voor een beter ouderbeleid aanreken. Zoals luisteren naar de verwachtingen van de ouders. Of het wat persoonlijker leren kennen van de leerlingen en hun thuis-situatie, door al eens een gesprek te voeren dat niet alleen over resultaten gaat. Leon: 'Geen enkele school is dezelfde, maar veel noden keren natuurlijk terug. Wij hebben wetenschappelijke expertise, hulpmiddelen en mooie praktijkvoorbeelden uit scholen om daarmee om te gaan. Het is aan onze ondersteuners om samen met het kernteam van de school concrete acties op maat op te zetten. Daarbij verplichten wij de scholen en leerkrachten tot niets. Wij suggereren en faciliteren. De school is eigenaar van het proces. Wij laten de scholen ook van elkaar leren. Zo hadden we deze namiddag nog een

Vanuit haar functie als GOK-coördinator (gelijke onderwijskansen) houdt Eva Braecke zich op Campus Koensborre in Asse bezig met ouderbetrokkenheid en taalbeleid op de school.

'Koensborre heeft veel leerlingen met GOK-indicatoren. Zij zijn afkomstig uit anderstalige, minder gegoede of minder hoogopgeleide milieus. Eén van de zaken die we voelden, was dat we het contact met veel ouders verloren. We hebben te maken met problemen zoals spijbelen en te laat komen, wat er sinds corona niet op is verbeterd, en we misten de ouders daarbij als partners. Daarom hebben we dankbaar gebruik gemaakt van het aanbod van de schoolondersteuners van vzw 'de Rand'.'

Koensborre heeft bijvoorbeeld een beleid in verband met spijbelen en te laat komen, maar de school merkte dat ouders er zelf blijkbaar minder belang aan hechten dat hun kinderen op tijd komen. 'We merken de laatste jaren dat ouders ons niet meer opbellen wanneer hun kind een dag niet naar school komt. Ze wachten tot wij hen bellen, wat natuurlijk niet de bedoeling is. Daarom is het belangrijk dat ouders in de eerste plaats weten wat wij als school van hen verwachten. Nele van vzw 'de Rand' heeft ons geholpen om het grotere plaatje te zien. Door ervoor te zorgen dat ouders weten wie wie is op school, en hen het gevoel te geven dat ze hier welkom zijn.'

'We hebben ons oudercontact opnieuw vormgegeven met een aantal kleinere ingrepen, zoals aandacht voor een warm onthaal. Voor het eerste oudercontact gebruikten we nu *kijkwijzers* in twaalf verschillende

talen waarop ouders wat info over hun kind invullen, zodat zij zelf ook iets vertellen over hun kind. Van daaruit gaan we het gesprek aan over het belang van een sterke schooltaal Nederlands. We hebben ook onze communicatie herbekeken. Onze grote, belangrijke berichten laten we nalezen door iemand van 'de Rand'. We volgden een webinar over duidelijke schriftelijke communicatie voor ouders en hebben meer aandacht voor helder Nederlands. We zijn ervan overtuigd dat alle acties goed zijn voor alle ouders, zowel de anderstaligen als de Nederlandstaligen.'

'We hebben een *frigofiche* gemaakt met aandachtspunten en een kalender. Via een enquête en een gesprek hebben we de ouders bevestigd hoe zij de school ervaren en we hebben ons personeel geïnformeerd over wat het belang is van ouderbetrokkenheid. Volgend schooljaar zijn niet alleen de nieuwe leerlingen en ouders, maar alle leerlingen en hun ouders welkom op het infomoment. Daarop vertellen we wat wij belangrijk vinden, zoals op tijd komen, maar ook hoe de ouders de taken en toetsen van hun kinderen kunnen opvolgen. Als ouders de schooltaal niet machtig zijn of laagopgeleid zijn, kunnen zij hun kinderen ook nog altijd gewoon vragen hoe het loopt op school. Om de thuisbetrokkenheid te vergroten denken we na over een open klasdag of videoblogjes, waarin leerlingen kort hun les in beeld brengen.'

'De ondersteuning van 'de Rand' maakt in ieder geval dat we er niet alleen voorstaan. Het brengt regelmaat in de acties en zorgt voor een engagement van ons kernteam van leerkrachten, leerlingenbegeleiders en de directeur.'

uitwisseling met verschillende scholen over *Boest je ouderbeleid* waarop schoolteams hun initiatieven aan elkaar uitleggen en ervaringen delen. Ook voor scholen die nog geen ondersteuningsaanvraag deden, ontwikkelen we een open aanbod over bijvoorbeeld duidelijke schriftelijke communicatie met ouders. En we wijzen de scholen ook de weg naar de pedagogische begeleidingsdienst, de openbare besturen, PIN vzw of de vormen van het Centrum voor Taal en Onderwijs. Want een school is geen eiland, ook al ervaren ze dat soms zo.'

'Het is een zoekproces, en soms is er weerstand', aldus Leon. 'Maar weerstand is

beter dan apathie, want weerstand duidt op betrokkenheid. Het valt mij vooral op hoe open de scholen zijn om ons als kritische vriend en klankbord te ontvangen en feedback te vragen over hun infomomenten, communicatie, ouderparticipatie of taalactieplan.'

Een aandachtspunt zijn de scholen die nog geen ondersteuningsaanvraag hebben gedaan, terwijl ze het op basis van de socio-economische samenstelling van hun schoolpopulatie wellicht wel zouden kunnen gebruiken. 'Zijn de problemen daar zo nijpend dat ze zelf maatregelen hebben genomen of komen ze er gewoon niet meer aan toe?' ●

© ft

①

Aandeel jongeren groeit snel

VLAAMSE RAND De bevolking in de Vlaamse Rand, en dan vooral het aandeel jongeren, groeit snel. Dat blijkt onder meer uit een studie van VUB-onderzoeker Gide Van Cappel. 'In 2022 bedroeg het aandeel 0-24-jarigen in de Vlaamse Rand 31,1% tegenover 27,1% in het Vlaams Gewest. Binnen de Rand zie je ook vrij grote verschillen. Een meer rurale gemeente zoals Merchtem heeft 27,4% 0-24-jarigen, terwijl een tewerkstellingsgemeente zoals Vilvoorde 34,6% 0-24-jarigen kent.'

Van Cappel ziet in de Vlaamse Rand demografisch hetzelfde gebeuren als in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. 'Daar zien we, net zoals in de Vlaamse Rand, een stijging van het aandeel jongeren, in tegenstelling tot het Vlaams Gewest waar het aandeel jongeren proportioneel afneemt. Terwijl het Vlaams Gewest nood heeft aan een beleid op maat van een

steeds ouder wordende bevolking, heeft de Vlaamse Rand nood aan een beleid op maat van een steeds groeiend aandeel jongeren.'

In de Vlaamse Rand is het aandeel jongeren trouwens niet alleen groter dan in het Vlaams Gewest, de spreiding van dat aandeel jongeren is er ook veel diverser. 'Ook daar verschilt het beeld sterk van gemeente tot gemeente. In gemeenten als Overijse en Beersel heeft nog meer dan 1 op de 3 jongeren een Belgische herkomst. In Vilvoorde en Machelen is dat respectievelijk 21,7 en 24,7%. Het groeiende aandeel jongeren, en het diverse karakter ervan, kunnen voor wezenlijke uitdagingen zorgen op het vlak van onderwijs en vrije tijd, zeker wat betreft inclusiviteit. Meer onderzoek naar het profiel, de attitudes en de wensen van jongeren in de Vlaamse Rand is nodig om op basis daarvan tot een aangepast beleid te kunnen komen.' - TD

Reconversie van de ruimte

PAJOTTENLAND/ZENNEVALLEI Het strategisch project Zennevallei heeft na zes jaar de balans opgemaakt en die is positief. Dat vinden de partners die binnen het project samenwerken: de provincie Vlaams-Brabant, het Regionaal Landschap Pajottenland & Zennevallei, de gemeenten Drogenbos, Sint-Pieters-Leeuw, Beersel, de stad Halle en de Vlaamse overheid. 'De bedoeling van het project is de leefbaarheid in de Zennevallei te verbeteren en een antwoord te bieden op de ruimtelijke uitdagingen', legt gedeputeerde Ann Schevenels (Open VLD) uit. 'In de regio werden dankzij een strategisch grondbeleid 61 ha gronden aangekocht om nieuw bos en groen in te richten en toegankelijk te maken, goed voor 72,5 ha aan nieuw, toegankelijk groen. We maakten ook werk van de reconversie van bedrijven, woonomgevingen en mobiliteitsinfrastructuur en een nieuwe visie voor de bedrijvzones.' De partners willen op hun elan verdergaan en hebben daarom een nieuwe projectaanvraag ingediend voor de volgende drie jaar. Ook Linkebeek wil nu aansluiten. - TD

② Drogenbos

© dt

Ⓜ

Gordel op zondag 3 september

VLAAMSE RAND De eerste zondag van september betekent: Gordel. Op zondag 3 september kan je in de Vlaamse Rand opnieuw een hele dag wandelen, fietsen en spelen. De Druivenstreek doet dit jaar dienst als focusregio. Vanuit Kamp Kwadraat in Overijse vertrekken vier gratis fietstochten van 20, 40, 60 en 100 km. Dat is ook het geval vanuit het traditionele vertrekpunt in het provinciedomein van Huizingen. Daar is eveneens de startplaats van de Gordelklassieker van 125 km in peloton. Wandelaars kunnen kiezen uit tochten van 5, 10 en 15 km vanuit Overijse en Huizingen. In het provinciedomein kunnen kinderen proeven van veldrijden tijdens de Gordelcross. Gordelaars kunnen in beide vertrekpunten – en ook in de sfeerpunten in Tervuren, Huldenberg, Hoeilaart en Bertem – genieten van muzikale optredens en allerhande animatie. – TD

📍 Het volledige programma wordt binnenkort bekendgemaakt op www.degordel.be

Onze landgoederen

ELEWIJT Tussen augustus en oktober strijkt de eerste editie van *Stories Unfold* neer in Het Steen, beter bekend als het Rubenskasteel in Elewijt. Initiatiefnemer Toerisme Vlaanderen wil met het nieuwe concept de Vlaamse kastelen en tuinen in de verf zetten. ‘Stories Unfold zal de verhalen van de verschillende kastelen en tuinen in Vlaanderen *ontvouwen* via nieuwe herbestemmingen en ontsluitingen over meerdere jaren heen. Het project zet niet enkel onze Vlaamse landgoederen in de schijnwerpers, maar bouwt ook mee aan de internationale reputatie van ons Vlaams erfgoed’, zegt Peter De Wilde, CEO ad interim van Toerisme Vlaanderen. ‘Stories Unfold stimuleert tegelijkertijd de kennisdeling vanuit het Vlaamse netwerk van landgoedeigenaars en uitbaters. Het zal via lokale betrokkenheid ook inzetten op de rol en de plek van het landgoed in kwestie binnen haar gemeenschap en landschap.’ Vanaf 1 augustus kan je in het Rubenskasteel in Elewijt terecht voor concerten, expo’s, theater, culinaire happenings, overnachtingen en activiteiten van lokale verenigingen. ‘Het absolute pronkstuk tijdens de eerste editie van Stories Unfold wordt een architecturaal paviljoen met ruimte voor horeca en een podium, een plek die verbindend werkt tussen mensen, maar ook met de natuur. Het tijdelijke paviljoen wordt ontworpen door het collectief ConstructLab + 019.’ – TD

🌐 www.storiesunfold.be

Ⓜ

© di

- Met het winterplan bespaarde **Dilbeek** meer dan een miljoen euro op gas en elektriciteit.
- De wijkwerking van de politie en de gemeenschapswachten van **Merchtem** verhuizen naar het centrum van de gemeente.
- Het openbaar onderzoek over de plannen voor de herinrichting van het noordelijke deel van de Ring rond Brussel loopt tot 30 juni.
- Plantentuin **Meise** kreeg vorig jaar meer dan 245.000 bezoekers over de vloer, een nieuw record.
- Binnenkort start de hoognodige renovatie van de beschermde Sint-Laurentiuskerk in **Wolvertem**. Kostprijs: 455.140 euro.
- De herstellingswerken van de Budabrug op de grens van **Vilvoorde** met **Neder-Over-Heembeek** zullen zo’n 3,2 miljoen euro kosten en zullen eind dit najaar klaar zijn.
- Hockeyclub Merode in **Grimbergen** krijgt binnenkort een tweede hockeyterrein, goed voor een investering van 800.000 euro.
- Bond Beter Leefmilieu vraagt een onderzoek naar de uitstoot van mogelijk kankerverwekkende stoffen rond Brussels Airport.
- **Zaventem** weigerde twee verkavelingen van in totaal 44 loten in de Konijnenstraat en de Vossemiaan.
- De NMBS breidt het treinaanbod in Vlaams-Brabant de komende drie jaar uit, met onder andere meer late treinen op vrijdag- en zaterdagavond.
- Het Margapaviljoen in het centrum van **Diegem** krijgt een nieuwe bestemming als kinderdagverblijf.
- In **Kraainem** bouwt Elk zijn Huis 32 sociale appartementen, 5 huurwoningen en 5 koopwoningen.

Ⓜ

- In het kader van de Europese Museumprijs kreeg het FeliX Art & Eco Museum in **Drogenbos** een eervolle vermelding omdat het de grenzen sloop tussen materieel en immaterieel erfgoed, tussen kunst en ecologie, en daar ook verschillende gemeenschappen bij betrekt.
- Van 18 tot 21 augustus viert **Wemmel** 100 jaar Jaarmarkt.
- Na een herstructurering sluit Colruyt zes winkels, waaronder de babywinkels Dreambaby in **Drogenbos** en **Vilvoorde**.
- Aan de Oyenbrugmolen in **Grimbergen** zijn voor het eerst opnieuw bevers gepot.
- Maatwerkbedrijf AMAB bouwt op de site van de voormalige papierfabriek Catala in **Beersel** een nieuwe vestiging, waar zo'n 200 mensen tewerkgesteld zullen worden.
- In **Grimbergen** is de nieuwe fase voor de aanleg van de fietssnelweg F23 en de bouw van een fietstunnel aan de Westvaardijk gestart.
- In **Sterrebeek** is het 8,5 ha grote Zavelbos geopend met een groot buurtfeest.
- Een aantal paden in een deel van Domein Drie Fonteynen is niet meer toegankelijk omwille van voorbereidende werken voor de vernieuwing van het viaduct van **Vilvoorde**. De werken starten in augustus 2023 en zullen acht jaar duren.
- De campagne *Een beetje wilder* moet de inwoners van **Tervuren**, **Hoellaart**, **Overijse** en **Sint-Genesius-Rode** aanzetten om hun tuinen te vergroenen.
- In **Sint-Genesius-Rode** is een zevende erosiepoel aangelegd om woningen in de Krechtenbroeklaan te beschermen tegen water- en modderoverlast.
- Tegen 2028 zou alle straatverlichting in **Linkebeek** met ledlampen moeten uitgerust zijn.
- Het voormalige openluchtzwembad in **Linkebeek** wordt een stuk natte natuur met een natuurlijke speelzone.
- Engie heeft een vergunning aangevraagd om drie batterijparken te bouwen op zijn sites in **Vilvoorde** (200 megawatt), **Kallo** (100 megawatt) en **Drogenbos** (80 megawatt). De batterijen kunnen vier uur stroom leveren aan 180.000 gezinnen. – JH

© di

Boerendorp uit de tijd van Felix

DROGENBOS Het FeliX Art & Eco Museum in Drogenbos reist op zondag 18 juni terug naar de tijd van schilder-boer Felix De Boeck, die werd geboren in 1898 en stierf in 1995. Samen met de gemeente tovert het museum een Felix-dorp tevoorschijn. 'Met ons Felix-dorp breien we een vervolg aan het succesvolle evenement van vorig jaar waarbij Drogenbos in het kader van de Parkenparade werd omgevormd tot een middeleeuws dorp', vertelt schepen van Toerisme Myriam Claessens. De museumtuin, de boomgaard en het natuurgebied Het Moeras zullen voor één dag deel uitmaken van een boerendorp uit de tijd van Felix. 'Je kan aan de slag gaan met ambachten van weleer, er zullen oude volksspelen zijn, kinderen leren katapulten maken en boogschieten op de staande wip', legt Gudrun De Wilde van het FeliX Art & Eco Museum uit. 'Er zijn workshops vilt en volksdansen, en je kan natuurlijk ook het museum en de hoeve van Felix bezoeken. Er zullen demonstraties met trekpaarden zijn, je kan een schaapscheerder aan het werk zien en voor de kinderen is er een *aaiboerderij* met kleinvee.' – TD

Het Felix-boerendorp aan het museum in de Kuikenstraat in Drogenbos is te bezoeken op zondag 18 juni van 10 tot 18 uur.

Eendracht vooruit

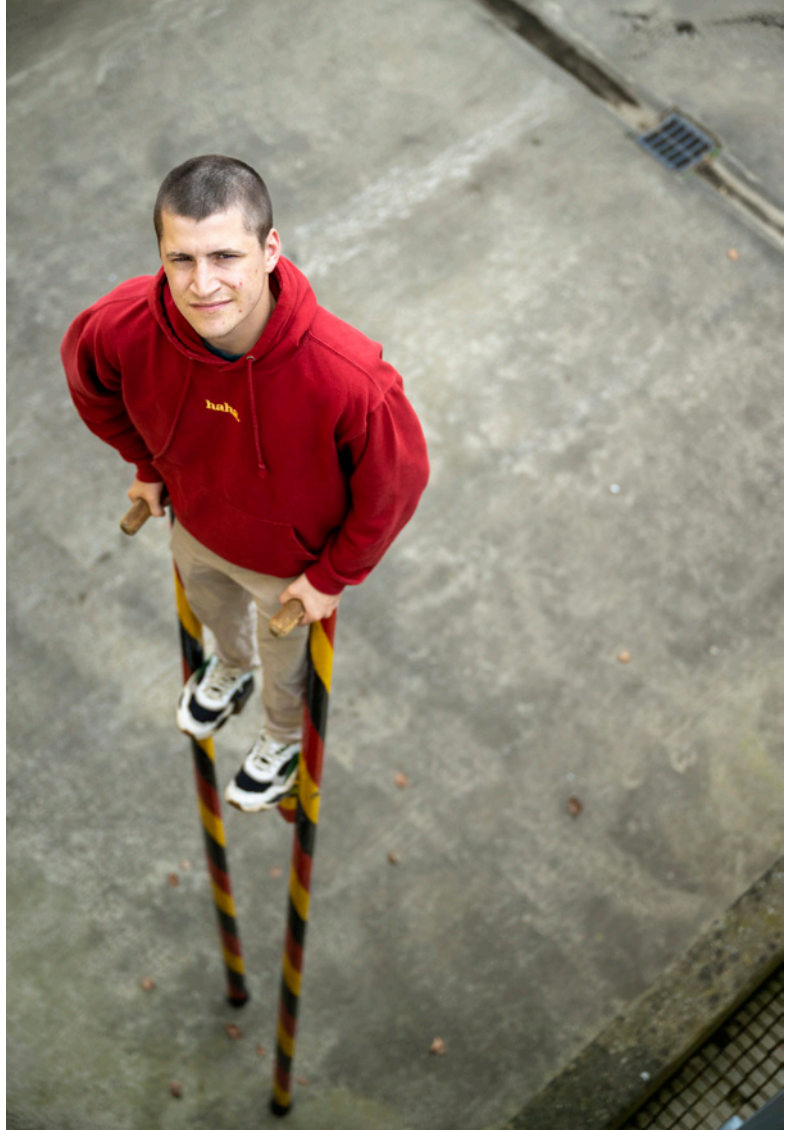
VILVOORDE SK Eendracht Vilvoorde is 100 jaar oud en dat wordt gevierd met een boek over de voetbalclub: *Eendracht Vilvoorde. 100 jaar sportkring*. Auteur Johan Van Win vertelt in het boek hoe de club begin jaren 1920 zijn eerste voetbalpasjes zette in de marge van de socialistische beweging en het Volkshuis. 'In de eerste tien jaar van zijn bestaan wist groen-wit op te klimmen tot de nationale afdeling van het Arbeidersvoetbalverbond', legt Van Win uit. 'In de jaren 1930 kwam Eendracht in woelig vaarwater terecht omdat ze het veld aan de Hendrik I-lei moest verlaten. Gelukkig vond de club enkele jaren later een nieuw onderkomen op de verlaten velodroom aan de JF Willemsstraat. Daar zou de vereniging tot 1975 blijven spelen om nadien naar het huidige sportstadion te verhuizen.' De club was volgens Van Win meer dan een voetbalvereniging. 'Het was een hechte vriendengroep die ook tal van nevenactiviteiten opzette: zomerreizen, weekenduitstappen voor de leden en een groot paastoernooi. Heel even leek het er op dat de club de 100 jaar niet zou halen en zich tevreden moest stellen met seniorenvoetbal in de lagere reeksen, maar in 2013 kwam de heropstanding dankzij een nieuwe jonge enthousiaste spelersgroep.' Het boek over SK Eendracht Vilvoorde telt 264 pagina's en bevat heel wat fotomateriaal. 'Ik heb het verhaal willen brengen van een uniek voetbal-experiment dat de gewone werkende mens altijd centraal heeft gesteld.' – TD

Het boek is verkrijgbaar via SK Eendracht Vilvoorde: stefan.dworskyj@telenet.be

Thuis bij de steltenlopers

Merijn Vrijders is negentien en woont in Merchtem. Hij studeert grafische vormingstechnieken en is lid van baseballclub Merchtem Cats en van de Koninklijke Steltenlopers van Merchtem. Zelf belandt hij later misschien in de evenementensector, want lichten programmeren is zijn ding.

TEKST Michaël Bellon - FOTO Filip Claessens

Wanneer ervaar je echte geluismomenten?

'Wanneer ik bij mijn vrienden en vriendinnen volledig mijzelf kan zijn en ik met hen kan uitgaan. Of wanneer we in de tuin bij een *kampvuurke* zitten of een barbecue doen.'

Welke jonge mens bewonder je en waarom?

'Mijn buur Mathieu, ook mijn beste vriend. Bij hem ben ik altijd welkom. Ook als het eens wat minder gaat, met hem of met mij, staan we klaar voor elkaar met wat onnozele praat en kattenkwaad. Hij heeft een sterk karakter met zachte kanten.'

Wat wil je later worden?

'Nu denk ik: lichten programmeren en besturen op grote evenementen en festivals. Als ik op een evenement ben, denk ik stiekem dat ik de lichten toch anders zou hebben geprogrammeerd... Dat is de reden waarom ik het nieuwe graduaat podium- en evenemententechnieken ga volgen aan het RITCS, een richting waar je specifiek wordt opgeleid. Dat betekent ook avond- en nachtwerk, maar dat is geen probleem. Nu ik jong ben, wil ik daar zo veel mogelijk van profiteren.'

Wat maakt je ongelukkig?

'Wanneer mijn vrienden geen zin hebben om *domme dingen* te doen. Ik wil van het leven genieten. Oh ja, wanneer ik te vroeg moet opstaan om naar school te gaan, daar word ik ook ongelukkig van, al is dat eenmaal op school meestal alweer snel over.'

Welk voorwerp zou je niet kunnen missen, behalve je smartphone?

'Mijn scheerapparaat. Zonder krijg ik een baard en daar heb ik geen zin in. Ik vind van mezelf dat ik beter sta zonder, en anders krijg ik toch maar commentaar van mijn vrienden.'

Welke speciale dingen heb je al meegemaakt?

'Met de Koninklijke Steltenlopers van Merchtem maken we regelmatig speciale zaken mee. We treden ook regelmatig op in het buitenland. Vorige vakantie waren we in Frankrijk en binnenkort gaan we voor vier dagen naar Denemarken. Andere steltenlopers zijn zelfs al in Dubai en Tunesië geweest. We zijn met zo'n 60 à 70 steltenlopers van alle leeftijden. Ik loop nu op stelten van twee meter zestig à twee meter zeventig. Je begint op stelten van een meter, en naarmate je meer ervaring hebt, kan je hoger gaan.'

Wanneer ervaar je echte geluismomenten?

'Wanneer ik na een lange dag thuiskom en even lekker een siësta kan doen. Of als er veel vrienden naar het lokaal van de steltenlopers komen. Daar is het heel fijn. Waar ik echt helemaal gelukkig van word, is boven op een berg staan na een fikse bergwandeling. Dan ben ik even weg van alles.'

Wie is je favoriete personage en waarom?

'Alex Agnew. Hij is een geweldige komiek met gedurfde humor. Onlangs ben ik in Asse naar zijn show *Wake me up when it's over* gaan kijken. Straf hoe hij ook met zichzelf en het publiek durft te lachen.'

Wat is de mooiste plek in je omgeving?

'Ik heb er twee. Het wandel- en vijverpark, ook wel het Lijsterbespark genoemd, is heel mooi en aangenaam, en het steltenlokaal van de Steltenlopers omdat ik mij daar echt thuis voel. Het is de plaats waar we samenkomen en oefenen. Het heeft ook een klein cafeetje en na een grondige kuisbeurt is het er nu mooi om te relaxen.' ●

‘De lijnen uittekenen vind ik boeiend’

Een snelle quiz. Wat weet je over Jos Donvil? CEO bpost, vroegere CEO voetbalclub RSC Anderlecht, voorzitter KFC Wambeek-Ternat, economie aan de KULeuven, gedreven vrijwilliger. Bwah: lang niet slecht.

TEKST Anne Peeters - FOTO Filip Claessens

Waar haal je de nodige energie vandaan om alles te doen wat je doet? ‘Het belangrijkste is dat je positief in het leven staat. Ik zie het glas altijd halfvol. Ik geloof in de kracht om dingen te kunnen veranderen. Ik sta ’s morgens op en heb zin om aan het werk te gaan. Daar begint het. Bovendien doe ik mijn werk graag en geloof ik in engagement. Dat is de rode draad in mijn leven. Een erfenis van het gezin waar ik uit kom. Mijn ouders zijn altijd geëngageerd geweest. Spijtig genoeg zijn ze intussen overleden, maar ze waren heel actief in het verenigingsleven. Mijn moeder was jarenlang schepen en eerste schepen in Dilbeek. Zij heeft altijd sociale zaken in haar takenpakket gehad. Dat sociale en het verenigingsleven, dat hoort bij wie ik ben. Ik ben voetbaltrainer sinds mijn zestiende. Ik ben altijd actief geweest in het voetbal. Ik ben secretaris van een politieke partij geweest. Ik ben praeses geweest aan de universiteit, heb in de jeugdraad gezeten, ben scoutsleider geweest. Ik bekijk het zo: ik heb relatief veel geluk gehad in mijn leven. Drie jaar geleden is mijn vrouw aan kanker

gestorven, maar voor de rest heb ik alles kunnen doen wat ik wilde doen. Ik heb zelf nooit gezondheidsproblemen gehad. Ik heb gezonde kinderen. Bij elke job waarvan ik dacht *die zou ik graag doen*, heb ik de kans gekregen. Als je echt iets wil, dan kan je dat bereiken, zo wordt gezegd. Dat is mij gelukt.’

Professioneel een stevige baan en daarnaast al jouw engagementen. Wat betekent evenwicht tussen werk en leven voor jou?

‘Uiteraard probeer ik voor dat evenwicht te zorgen. Daarvoor moet je goed weten waar *je eigen rode lijn* ligt en de mensen rondom moeten aangeven wanneer je aan die grens zit. Als je dat wil laten functioneren, moet je goede afspraken maken. Een voorbeeld. Op zaterdagvoormiddag ga ik altijd naar de voetbalclub. Ik ben al een jaar of tien voorzitter van KFC Wambeek-Ternat. Het is een mooie club, ondertussen een van de referentieclubs in Vlaams-Brabant. Mijn echtgenote eiste dat ik zaterdagmiddag om één uur thuis was om samen met het gezin te

eten. Daar heb ik me altijd aan gehouden. Dat was een gouden regel. Iedereen wist waar hij aan toe was.’

Je houdt van voetbal. Gaat het voor jou dan vooral om de actie, het spel of om de strategie?

‘Voetbal is mijn passie. Geen discussie mogelijk. (*lacht*) Ik speel heel graag voetbal, maar ik vind het even leuk om langs de kant te staan en de lijnen uit te zetten. Dat is ook wat ik in mijn job probeer te doen. Strategie is het belangrijkste. De lijnen uittekenen vind ik boeiender dan het spel zelf. Of het nu op het voetbal is of op het werk, door de strategie te bepalen kan je een veel grotere impact hebben dan door alles zelf te doen. Maar natuurlijk moet je er wel operationeel bij betrokken zijn. Ik heb iets tegen managers die vanuit hun ivoren toren regeren. Ik ben graag tussen de mensen, met mijn teams rond mij. Zonder hen zou ik het niet kunnen, ik moet het kunnen voelen. Om terug te komen op het voetbal: ik zet de lijnen uit, maar ik kom ook graag terug in de kleedkamer om het effect te voelen. Ik wil een onderdeel van het geheel zijn, niet enkel de analist.’

Jij hebt al voor een heel aantal bedrijven gewerkt. Heeft dat te maken met snel denken en handelen zodat de uitdaging ook snel is volbracht en het tijd wordt voor een nieuwe uitdaging?

‘Nee, het heeft te maken met de omstandigheden en de uitdagingen die zich voordoen. Bij de eerste drie bedrijven waar ik heb gewerkt, ben ik telkens bijna tien jaar gebleven. Ik ben geen *jobhopper*. Voor mij draait het puur om de uitdaging. Die heb ik nodig. Ik houd absoluut niet van routine. Dan verdwijnen de prikkels. Ik houd van verandering en de impact die je kan hebben. Ik zie mogelijkheden en heb geen schrik om beslissingen te nemen. Ik durf tegen de stroom in te gaan. Altijd kijken naar *the bigger picture*. Daar gaat het om. Geen micromanagement. Ik houd me liever bezig met na te denken over de grote dingen die kunnen veranderen om het beter te doen.’

EN Discovering your personal red line

A quick quiz. What do you know about Jos Donvil? He is the CEO of bpost, a former CEO of the football club RSC Anderlecht, the chairman of the Royal Football Club Wambeek-Ternat, studied economics at KULeuven, and is a highly motivated volunteer. Well, not bad at all.

Where do you get the energy you need for all the things you do? ‘The most important thing is to have a positive outlook on life. I always see the glass as half full and firmly believe in the ability to effect change. I wake up in the morning looking forward to starting my workday. That’s where it all begins. Moreover, I derive genuine enjoyment from my work and value the importance of remaining committed. That is the guiding principle of my life. As I was growing up, my family instilled in me their own strong sense of commitment, While I obviously strive for balance in my life, I understand the importance of knowing *your own personal red line*.’

📍 **NAAM** Jos Donvil – **WOONPLAATS** Ternat – **BEROEP** CEO bpost België

Ben je nog altijd fan van Anderlecht? Hoe kijk je terug op jouw periode als operationeel en commercieel directeur en CEO van de club?

‘Het was mijn jongensdroom om ooit professioneel leider van een voetbalclub te zijn. Dat is me aangeboden bij Anderlecht. Fantastisch. Maar dan heb ik een kapitale fout gemaakt. De *goesting* om het te doen was zo groot dat ik te weinig eisen heb gesteld over hoe we een en ander zouden aanpakken. Ik heb geaccepteerd dat we met drie personen tegelijk de leiding namen. Dat was fundamenteel fout. Dat werkte gewoon niet. Helaas, mijn enthousiasme om dat te kunnen doen, was groter dan de ratio. Ik had daarover beter moeten nadenken. Het ging niet over gelijk of ongelijk hebben, wel over de juiste omstandigheden om je werk goed te kunnen doen. Dat is mijn analyse achteraf. Ik vind het niet erg. Het was mijn droom, ik heb het gedaan.’

“ **Met bpost is het net als met het voetbal: ik zet de lijnen uit, maar ik kom ook graag terug in de kleedkamer om het effect te voelen. Ik wil onderdeel zijn van het geheel, niet enkel de analist.**

Je was ook CEO – nu adviseur – bij Trooper. Dat bedrijf is ontstaan uit de mooie gedachte om je vereniging aan centen te helpen door boodschappen te doen. Vind je het verenigingsleven in de Rand belangrijk?

‘Zeker. Dat is ook wat me aansprak bij Trooper. Ik zit volop in het verenigingsleven, ik weet waar verenigingen mee geconfronteerd worden. Het vinden van middelen om je club of je organisatie te laten draaien, is een grote uitdaging. Het concept van Trooper is geniaal: door je boodschappen te doen, doneer je per keer een klein percentje aan je vereniging. Ik deed dat graag. We hebben grote stappen

genomen om van *start-up* naar *scale-up* te gaan. Maar dan kwam de vraag van bpost en besepte ik: *Ik heb meer nodig dan Trooper*. Dus nu ben ik nog altijd bij Trooper, maar niet meer als CEO.’

In de Rand wordt vaak gezegd dat het sociale leven stilaan verdwijnt, dat de Rand een soort slaapstad is geworden. Akkoord?

‘Het verenigingsleven is zeker veranderd. De mensen hebben veel meer opties om activiteiten te doen in hun vrije tijd. Het aanbod is groter geworden, en da’s goed. Wat wel is veranderd, is het engagement. Je vindt voldoende mensen die in hun vereniging een handje willen helpen tijdens bijvoorbeeld een feest, maar mensen die zich echt langer willen engageren, dat is iets anders. Dat is een verantwoordelijkheid het hele jaar door en voor een langere tijd. Dat soort engagement vermindert razendsnel. Je hoort het overal. Iedereen wil voldoende vrij zijn om vanalles te kunnen doen. Je ziet het in alle aspecten van de maatschappij: van bedrijven tot gezinnen. De individuele vrijheid wordt steeds belangrijker. Ik begrijp dat, maar het betekent wel dat het individualisme gaat

primeren op het gemeenschapsleven. Ik ben ervan overtuigd dat je engagement van thuis meekrijgt. Kijk naar mijn oudere broer: hij werkt twee keer per week voor De Poel, een organisatie voor mensen met een mentale beperking, en haalt daar veel voldoening uit. Bij onze voetbalploeg is een *Joske doen* het zwerfvuil oprapen op en rond het veld. Ik doe dat en haal daar voldoening uit. Die attitude hebben we van onze ouders meegekregen.’

Communicatie en verbinding met de gemeenschap zijn de rode draad doorheen je leven. Wat hoop je over tien jaar bereikt te hebben?

‘De toekomst kan je niet voorspellen. Ik wil me daar niet op vastpinnen. Je kan ziek worden of een uitdaging in het buitenland aangaan. Mocht de kans zich voordoen, zou ik wel een grote actie zoals de Ocean Clean Up willen leiden. Stoppen met werken, zal ik niet snel doen, net als stoppen met het verenigingsleven. Dat zal niet veranderen, zowel voor bpost als voor KFC Wambeek-Ternat. Met de voetbalploeg hebben we een financieel gezonde club uitgebouwd, wat niet evident is in de huidige tijd. Het is een aantrekkingspool in de regio en daar ben ik fier op.’ ●

De Zenne tussen Brussel en monding

Op het eerste zicht zou je denken dat de Zenne een zorgeloos bestaan leidt en zich vrolijk door het landschap slingert vanaf het moment dat ze uit het Brussels Gewest Vilvoorde binnenstroomt. Niets is minder waar. De levensader heeft een bewogen geschiedenis achter de rug.

TEKST Herman Dierickx - FOTO Filip Claessens

In eerste instantie ligt de rivier geprangd tussen het Zeekanaal en de N1, een belangrijke verkeersader tussen Brussel en Mechelen. De Zenne moet het stellen met de beperkte, toegewezen ruimte. Maar het kan nog slechter. Tussen de wijk Het Broek en de Houtkaai zit ze ondergronds in een strakke koker. Ter hoogte van het Tuchthuis is een zijarm opengelegd. Veel levert dat niet op. Het water staat er zo goed als stil, waardoor het zelfreinigend vermogen volledig weg is. Een dikke laag eendenkroos sluit licht en lucht af voor het onderwaterleven.

Eens bovengronds is de stromende Zenne er beter aan toe. De zuiveringsstations Brussel-Noord en Brussel-Zuid doen hun werk waardoor heel wat leven terugkeerde na decennia van ongebreidelde vervuiling. Iets verderop brengt het zuiveringsstation van Grimbergen nog gezuiverd water naar de Zenne. Toch gaat de waterkwaliteit er al een aantal jaren weinig op vooruit. De ecologische ontwikkeling hapert en dat zal niet snel veranderen met de aanwezige vuilvracht.

Verdroging

Zoals overal in ons land komt een nieuwe bedreiging om de hoek kijken: de drastische verdroging. De voorbije zes jaar heeft de Zenne veel geleden onder de droge seizoenen. Bij lage waterstanden kan je de

“ **De waterzuiveringsstations doen hun werk. Toch gaat de waterkwaliteit van de Zenne er weinig op vooruit.**

waterloop te voet oversteken. Door de brede bedding tussen Vilvoorde en de monding aan het Zennegat is de waterstand soms alarmerend laag en zie je de watervogels als meerkoet en waterhoen parmantig op de bedding stappen. Onze voorouders zouden het nauwelijks geloven.

Ter hoogte van Eppegem is de enorme Zennelus rond Weerde kortgesloten via een stervende betonnen koker waar de stroomsnel-

heid te groot is om veel leven te bevatten. Waterplanten kunnen er zich niet vestigen, wat ook ander leven als amfibieën of insecten hypothekeert. Zo'n koker is niet meer van deze tijd, maar hij ligt er intussen al tachtig jaar en de kans dat hij wordt vervangen door een ecologisch alternatief is klein, al zou men hiervoor op dit moment alternatieven onderzoeken. De zoektocht naar de fietsster die in februari met haar fiets in die koker denderde en pas drie weken later aan het Netekanaal in Lier dood werd teruggevonden bracht deze problematiek in beeld. Een paar weken later duikelden opnieuw twee fietssters in de betonnen koker, deze keer met minder ernstige gevolgen.

Economie langs natuurlijke oevers

Genoeg, zou je denken. Maar nee hoor, ter hoogte van het nieuwe fietspad over het terrein van Forges de Clabecq in Vilvoorde gaat men de Zenne verleggen om er meer economische activiteiten mogelijk te maken. En dat net op een traject met nog enigszins

🕒 Johan Buytaert van De Kleine Expeditie brengt de Rand in kaart.

TECHNISCH PASPOORTZENNE STROOMAFWAARTS VANAF VILVOORDE

- De rivier komt Vilvoorde binnen aan de Vaartdijk op een hoogte van zeven meter.
- Mondt na 19 km uit in de Dijle ter hoogte van het Zennegat (Mechelen) op een hoogte van vijf meter.
- Getijdegevoelig tot Eppegem.
- Dorent/Nelebroek (Vilvoorde/Zemst) is het meest stroomopwaartse overstromingsgebied uit het Sigmaplan.
- De normale diepte is ongeveer 60 cm, maar vermindert drastisch bij lange droogte.
- Minimum debiet: 2 m³/sec (tweeduizend liter per seconde).
- Maximum debiet Sluisstraat Vilvoorde: 70 m³/sec.
- Maximum debiet Brusselsesteenweg Eppegem: 105 m³/sec.
- In 2007 werd voor het eerst sinds lang een vis gevangen, meer bepaald een paling in Leest.
- Intussen zwemmen er in beperkte mate een tiental vissoorten, die vervuiling verdragen.
- De inschatting is dat de waterkwaliteit van de Zenne tegen 2033 nog steeds 'ontoereikend' zal zijn (uit een antwoord van Vlaams minister Zuhair Demir (N-VA) op een parlementaire vraag van Gwenny De Vroe (Open VLD) in 2020).
- De waterkwaliteit is matig.

natuurlijke oevers waarop heel wat planten- en diersoorten zich de voorbije jaren vestigden. Hoe mooi zou het zijn om dit stukje fietssnelweg annex Finse piste te laten lopen te midden van een bijzonder natuurlijk kader? Het insteedok ligt vlakbij, met kilometers kanaaloever waar de aanwezige bedrijven nauwelijks gebruik van maken. Een waterloop die zoveel water afvoert, zou je een betere behandeling toewensen. Helaas, de verleggingen, rechttrekkingen en inkokeringen zijn restanten uit een tijd dat er anders over water werd gedacht. Daar verandering in brengen, is blijkbaar moeilijk. ●

In verzekerde bewaring

'Verboden te zwemmen in de vijver, te vissen of voor andere recreatiedoeleinden te gebruiken.' Vanaf 22 uur is ook de toegang tot het park rond de vijver verboden, net als het gebruik van alcohol.

TEKST Koen Demarsin - FOTO Tine De Wilde

Hoe dat dan moet, alcohol drinken op een plek waar je niet bent, is me niet meteen duidelijk, maar zeker is zeker. Ook de slager nabij kan rekenen op verhoogd politietoezicht. De openbare orde wordt gehandhaafd met stickers en borden. Het is veiligheid in teken van ons aller welzijn, voor de rust van de omwonenden van het park, mogelijk gemaakt dankzij de inzet van de lokale overheid aan wie we het beheer van ons gedeelde ruimte hebben uitbesteed. Hoog vanuit het gemeentehuis van Dilbeek kijkt die neer over de vijver en het park.

Te druk of te kalm?

Minzaam maar met aandacht neerkijken, dat deed baron de Viron vast ook al toen het gemeentehuis nog gewoon zijn kasteel was. Maar wat wil de gemeente precies onder controle houden? Overlast? De stad die slinks het dorp binnensluipt en haar drukte met zich meedraagt? Of een generatieverschil? Te druk voor de ene is Dilbeek, want op de rand van de stad. Te kalm voor de andere - jongeren op zoek naar prikkels buiten zichzelf. Of precies goed voor wie hier bedoeld neerstreek? Zo leeft Dilbeek in een tussengebied en leidt de gemeente de onduidelijkheid in banen.

Naar de Action of de frituur?

Dilbeek werd Vlaanderen en niet Brussel, nog platteland en net geen stad hield ze haar Vlaamse wortels stevig in handen. Al wie hier in de jaren 60 opgroeide, weet dat nog goed. Zij herinneren met blijvende fierheid wat zelfbewuste vastberadenheid hen opleverde. Wie heeft de sleutels van

de gemeente vandaag in handen? Tijdens Randatlas tekenden we kaarten met kinderen uit de Dilbeekse scholen. Waar komen ze vandaan en waar gaan ze naartoe? Sommige twijfelen tussen mama en papa, gescheiden van tafel en bed. Anderen twijfelen tussen school, vakantie in Spanje of familiebezoek in Kosovo. Mensen komen hier toe in het groen of zijn op doorreis, hun kinderen ook. Ze kennen nuttige wegen hier, naar de Action of de frituur, maar vooral naar vrienden, grootouders en burens. Divers van afkomst tekenen ze hun kleine grote wereld op de kaarten uit. Ze tekenen echte plekken, of gedroomde, duiden plekken aan waar ze thuis zijn, of waar ze gevolgd werden door vreemde mannen of zelfs huizen waar vermoord werd. Tussen werkelijkheid en fantasie vertellen ze elkaar over wie ze zijn. Bestaan er al bordjes 'verboden voor enge mannen', of 'niet betreden, moordenaarshuis' of 'stop, beste frituur van het dorp'? Van wie is de openbare ruimte echt? Van de inwoners die ze wonen, van de jonge die ze nog moeten veroveren, zelfbewust en vastberaden, of van de besturende overheid daartussen? Op verbeelde kaarten is de openbare ruimte democratischer dan in het echt. Op het eiland in het park onder de Alenatoren veilig afgespannen met rood-wit lint gaven de kinderen hun kaarten in verzekerde bewaring. Tot ze groot zijn. ●

🕒 **Deze zomer trekt Randatlas verder: van 31 mei tot 4 juni in Sint-Genesius-Rode, de weekends van 21 en 28 juli in Pepingen, en 30 augustus en 3 september in Negenmanneke (Sint-Pieters-Leeuw). Meer info vind je op www.randatlas.be.**

‘Het geluk zit in de kleine dingen’

Ooit was hij een van haar favoriete professoren en zij een van zijn beloftevolle studenten. Vandaag delen ze hun inzichten over het leven en de wereld. Het woord is aan politicologen Bart Kerremans en Nadia Nsayi.

TEKST Nathalie Dirix – FOTO David Legrève

Wat bracht jullie ertoe om politiek te studeren?

Kerremans: ‘Ik was amper 6 jaar toen ik politieke systemen voor een betere wereld aan het bedenken was. Op het eerste zicht een zonderling gedrag, maar niet als je weet dat ik in een onveilige gezinssituatie ben opgegroeid. Het creëren van een conflict-vrije fantasiewereld was mijn beschermings-mechanisme. Die afkeer voor conflicten heb ik nog steeds.’

Nsayi: ‘Politiek is altijd aanwezig geweest in mijn leven. Dat was zo bij mijn peter en meter bij wie ik in Landen opgroeide. Aan tafel hadden we het vaak over de Belgische politiek. Wanneer ik bij mijn moeder en stiefvader in Brussel verbleef, hadden we het vooral over Congolese politiek. De reis met mijn moeder naar Congo, het land waar ik ben geboren en tot mijn 5 jaar heb gewoond, was doorslaggevend om politieke wetenschappen te studeren. De armoede die ik daar zag, heeft mijn politiek bewustzijn aangewakkerd. Daar drong het besef door dat je politiek nodig hebt om ongelijkheid aan te pakken.’

Wat is het belangrijkste politieke inzicht dat jullie hebben verworven?

Kerremans: ‘Dat de maakbaarheid van de samenleving beperkt is. Heel wat beleids-beslissingen worden genomen om een bepaald doel te bereiken, maar in de praktijk wordt het doel vaak gemist. Zo is het ondertussen duidelijk dat de stijging van de brandstofprijzen het autoverkeer niet doet afnemen. Of dat sancties tegen oorlog-voerende landen niet noodzakelijk tot een de-escalatie van geweld leiden. Verder zijn er talloze voorbeelden van problemen die men tracht op te lossen door er geld tegenaan te gooien. Later blijkt dan dat geld niet voldoende is om het probleem in de kern aan te pakken. Daarmee wil ik niet zeggen dat die beleidsbeslissingen niet noodzakelijk zijn. Ze zijn in de praktijk gewoon vaak onvoldoende doortastend om tot duurzame oplossingen te komen. Politiek is bijna altijd het resultaat van compromissen, waardoor politici altijd kritiek zullen krijgen omdat er nu eenmaal altijd verliezers en winnaars zullen zijn bij de beleidskeuzes die ze maken. Komt daarbij dat de voordelen van hun beslissingen

meestal overschaduwd worden door de mobilisatie van de ontevredenen. Eenvoudig gesteld: ga je naar een restaurant, dan is de kans dat je een review schrijft veel groter wanneer je ontevreden bent dan wanneer je tevreden bent. In de politiek doet zich hetzelfde voor. Eigenlijk is politiek iets heel menselijks. Het gaat over het beschermen van eigen belangen, het vasthouden aan een soort leven dat men niet wil opgeven, maar ook het verzetten van bakens om zaken te veranderen. Het gaat over het nemen van collectieve beslissingen binnen een kader waarin er machtsverhoudingen tussen mensen spelen. Eigen aan de mens is dat hij de macht zo veel mogelijk naar zich toe probeert te trekken. De wetgeving probeert die machtsverhoudingen wat in balans te brengen. Maar, *at the end of the day*, gaat politiek over confrontaties tussen mensen die hun machtsposities verdedigen.’

Nsayi: ‘Voor mij blijft de essentie dat de politiek niet uit zichzelf initiatieven neemt om ongelijkheid weg te werken. Met de jaren ben ik steeds meer het belang van activisme en engagement gaan inzien. In de samenleving heb je groepen nodig die druk zetten op het politieke systeem, zodat de politieke instellingen beleidsmaatregelen kunnen nemen die tot meer rechtvaardigheid leiden. Vandaag genieten wij van heel wat rechten, maar we zijn ons onvoldoende bewust van de strijd die aan het verwerven van die rechten voorafging. Dat werd onlangs nog eens pijnlijk duidelijk in het Canvas-programma *Wij vrouwen* met getuigenissen over hoe vrouwen hebben moeten strijden om erkend te worden. Voor mij is dat de bevestiging dat er zonder engagement of politieke wil niets zal gebeuren. Ik ben er dan ook van overtuigd dat de politiek het middenveld nodig heeft. Kijk naar de parlementaire commissie over Congo. Die kwam er in 2020 nadat er meer dan 10.000 mensen op straat waren gekomen. De politiek voelde de druk en ineens kwam er uit het niets een parlementaire commissie die zich over ons koloniaal verleden ging buigen. Twee jaar later ebt de druk weg en wat gebeurt er? De commissie mislukt. Het staft mijn stelling dat er zonder druk van de samenleving geen maatschappelijke verandering mogelijk is. Persoonlijk heb ik het er ook moeilijk mee dat mijn macht als

DE Das Glück liegt in den kleinen Dingen

Einst war er einer ihrer Lieblingsprofessoren und sie eine seiner vielversprechenden Studentinnen. Heute teilen sie ihre Einsichten über das Leben und die Welt. Das Wort haben die Politikwissenschaftler Bart Kerremans und Nadia Nsayi.

Bart Kerremans: ‚Politik ist etwas sehr Menschliches. Es geht darum, die eigenen Interessen zu schützen. Es ist charakteristisch für den Menschen, dass er so viel Macht wie möglich erlangen will. Die Gesetzgebung versucht, diese Machtverhältnisse ein wenig ins Gleichgewicht zu bringen. Aber – *at the end of the day* – geht es in der Politik um Auseinandersetzungen zwischen Menschen, die ihre Machtpositionen verteidigen.‘

Nadia Nsayi: ‚Für mich bleibt das Wesentliche, dass die Politik nicht von sich aus Initiativen ergreift, um Ungleichheit zu beseitigen. In der Gesellschaft braucht man Gruppen, die Druck auf das politische System ausüben, damit die politischen Institutionen politische Maßnahmen ergreifen, die zu mehr Gerechtigkeit führen. Heute genießen wir viele Rechte, aber wir sind uns des Kampfes, welcher der Erlangung dieser Rechte vorausging, nicht ausreichend bewusst.‘

NADIA NSAYI

- politicoloog
- behaalde een master-diploma Internationale Politiek aan de KUL
- werkte als beleidsmedewerker Congo bij de ngo Broederlijk Delen en de vredesbeweging Pax Christi Vlaanderen
- werkt momenteel voor het Afrikamuseum in Tervuren
- auteur van het boek *Dochter van dekolonisatie*

burger zich beperkt tot het recht om één keer om de vier à vijf jaar te gaan stemmen.’

Hoe kijk jij daarnaar?

Kerremans: ‘De lage frequentie van verkiezingen vind ik ook een probleem, maar je mag natuurlijk niet vergeten dat je binnen een democratie een evenwicht tussen verschillende bekommernissen probeert te bereiken. In een ideale wereld wil je evenwichten tot stand brengen tussen de regeringsstabiliteit, de inspraak van de burger en de bewegingsvrijheid van de verkozenen. Hoe meer vrijheid zij hebben, hoe meer rekening ze kunnen houden met de burgers in plaats van met hun partijleiding.’

Nsayi: ‘Ik vind het problematisch dat ik als burger geen echte inspraak heb over wie er aan de macht komt. We zouden het parlement meer macht moeten geven. De huidige participatie is volgens mij een belangrijke reden waarom er zo veel mensen afhaken.’

Kerremans: ‘Mensen zijn altijd ontevreden geweest over de politiek. We verwachten te veel van de politiek. Zeker in West-Europa hebben we een attitude dat de politiek alles moet oplossen. Er is een te grote concentratie van de macht. De oplossing daarvoor bestaat erin om tegenmacht te creëren. Daarom geloof ik in de rol van vakbonden. Hoewel ze zich vaak ergerlijk opstellen, hebben ze een cruciale taak: het voorkomen van machtsmisbruik door bedrijfseigenaars.’

Nsayi: ‘Een ander groot probleem is dat

mensen zich steeds meer baseren op informatie via de sociale media. Er wordt steeds minder moeite gedaan om betrouwbare en geverifieerde informatie op te zoeken. Dat is een heuse bedreiging voor onze democratie. Tijdens mijn lezingen stel ik vast dat er heel wat mensen niet weten wat er aan de hand is. We moeten informatie toegankelijker en bevattelijker maken.’

Van welk politiek vraagstuk liggen jullie wakker?

Nsayi: ‘Van de verrechtsing in onze maatschappij. Ik merk dat mensen met een andere huidskleur besluiten om België te verlaten. Ook ik krijg regelmatig te horen dat dit land niet mijn land is. Het baart mij grote zorgen.’

Kerremans: ‘Ik lig wakker van het politieke opbod dat er momenteel in Amerika aan de gang is en dat steeds extremere proporties aanneemt. Als een hele politieke partij zich schaarnt achter een figuur als Trump, die in een strafrechtelijke procedure is verwickeld, dan is er iets ernstigs mis. Dat extremistische opbod doet een aantal civiele waarden sneuvelen. Het zet het democratische systeem onder enorme druk.’

Wat is de belangrijkste levensles die jullie tot nu toe hebben geleerd?

Kerremans: ‘Dat het geluk in kleine dingen zit. Vroeger zocht ik geluk vooral in de grote dingen om zo de ondraaglijke lichtheid van

het bestaan te bekampen. Nu ben ik erachter dat die levenshouding me op sommige momenten precies ongelukkig maakte. (lacht) Hoe boeiend de grote politieke vraagstukken ook zijn, mijn bestaan heeft pas echt kleur gekregen door de kleine dingen te waarderen. Een bloemknop die bij het begin van de lente ontluikt. Mijn kinderen en kleinkind zien opgroeien,... Dit jaar word ik 60. Het doet je beseffen dat het begrip *loopbaan* heel relatief begint te worden. Soms ben ik bezorgd over de leegte die me te wachten staat, eens het lesgeven stopt.’

Nsayi: ‘Genieten van het kleine geluk is mij niet vreemd, waarschijnlijk omdat ik als jong meisje werd geconfronteerd met grote sociaal-economische contrasten. Zelf groeide ik op in alle comfort, maar veel mensen met een Congolese achtergrond bevinden zich in een zwakke sociaal-economische situatie. Dat opent je ogen. De voorbije jaren heb ik geleerd hoe belangrijk het is om je met goede mensen te omringen. Dan heb ik het over mensen die eerlijk met je zijn, met wie je veel kunt bespreken, die je vooruitduwen. Ik ben selectiever geworden in wie ik tijd investeer. Toxische mensen weer ik af. Zorg dat voor een conflict, het zij zo.’

Kerremans: ‘Dat bewonder ik. Zelf heb ik veel moeite om een conflict aan te gaan. Eigenlijk heb ik een dubbele persoonlijkheid. In mijn lessen leef ik me helemaal uit, daarbuiten plooi ik graag terug op mezelf. Ik zoek nog steeds de veiligheid op en omring mij met een kleine groep mensen: mijn vriendin, twee vrienden, mijn kinderen en mijn ex-vrouw. Niettegenstaande we niet meer zijn getrouwd, vind ik het belangrijk om een goede band met haar te behouden.’

Nsayi: ‘Bij ons thuis werd het conflict niet uit de weg gegaan. Veel was bespreekbaar. Ik zie conflict niet per se als iets negatiefs. Het kan je pad klaren, zodat je weer helder ziet en vooruit kan.’

Wat biedt jullie troost?

Kerremans: (zonder aarzelen) ‘De liefde. Ik vind dat ongelofelijk belangrijk. Iemand in je leven hebben die je graag ziet en die jou graag ziet. Vriendschap zie ik ook als een vorm van liefde. Mijn vrienden en ik hebben met ouder te worden geleerd ons kwetsbaar op te stellen. Wij durven tegen elkaar zeggen: ☺

BART KERREMANS

- politicoloog
- hoogleraar internationale relaties en Amerikaanse politiek (KU Leuven)
- decaan faculteit Sociale Wetenschappen (2013-2019)
- geeft regelmatig duiding bij belangrijke politieke ontwikkelingen in de Verenigde Staten

Ik zie je graag. Soms moet ik aan mijn vader denken en de manier waarop hij tijdens de begrafenis van mijn zus zijn verdriet hardnekkig verbeet om toch maar geen traan te laten. Dat moet verschrikkelijk zijn.'

Nsayi: 'Vorig jaar heb ik mijn zus plots verloren aan een hersenbloeding. Toen ben ik intens bezig geweest met de vraag wat mij troost biedt. Het antwoord is: tijd doorbrengen met mensen bij wie ik mezelf kan zijn. Dat werkt helend. Net zoals het kunnen terugblikken op warme herinneringen, en dankbaarheid ervaren voor de hechte band die ik met haar had. Ik heb kunnen ervaren hoe anders we rouwen binnen een Belgische en een Congolese context. In de Congolese gemeenschap is dat een collectief gebeuren. Na veertig dagen wordt er een feest gegeven. Ik heb vastgesteld hoe helend dat collectieve gebeuren werkt. Je ervaart dat je niet alleen bent met je pijn. In een Belgische context wacht, na de koffietafel, de grote leegte.'

Kerremans: 'Toen ik mijn zus plots verloor na een verkeersongeluk heb ik een jaar in een soort van mist geleefd. Elke dag die voorbijging, was een dag verder weg van het laatste moment dat we elkaar hadden gezien. De herinnering was het enige wat overbleef. Hoe zwaar die periode ook was, na een tijd wil je uit je verdriet breken. Je wil die donkere wolk opzij duwen zodat de zon er weer door kan komen.'

Welke kunstvorm kan jullie gelukkig maken?

Nsayi: 'Congolese muziek in mijn moedertaal Lingala, meer bepaald liedjes van Mbilila Bel. Haar muziek brengt me troost, maakt me vrolijk en brengt me dicht bij mijn moeder.'

Kerremans: 'Gek dat je dat zegt. Ik houd van opera en operamuziek brengt mij ook dicht bij mijn moeder. Zij is operazangeres

geweest. Opera biedt mij troost. Het gaat over universele menselijke gevoelens die van alle tijden zijn.'

Hoe zouden jullie levenskunst definiëren?

Kerremans: 'Ruimte creëren om je geluk waar te maken. Inspanningen leveren om het mooie te blijven zien. Soms betekent het dat je een aantal vervelende dingen erbij moet nemen en gewoon moet doen. Ik vind gelukkig zijn niet gemakkelijk. Ik ben eerder zwaarmoedig van aard. Soms moet ik tijdens de mooie momenten met mijn vriendin tegen mezelf zeggen: *Komaan, Bart, geniet daar nu van.*'

Nsayi: 'Ik zit anders in elkaar. Tot de dood van mijn zus kon ik terugvallen op stevige fundamenten van geluk. Natuurlijk heb ik ook moeilijke momenten, maar het lukt me relatief makkelijk om van het leven te genieten. Ik hoef daar geen inspanning voor te doen. Voor mij is levenskunst vooral zoeken naar het evenwicht tussen gelukkig zijn met wat je hebt en streven naar dat ietsje meer.'

Dat ietsje meer. Wat is dat? Naar wat verlang je?

Nsayi: 'Dat ik op latere leeftijd in Congo oud kan worden in het gezelschap van mensen die ik graag zie. De warme sfeer en het trage, menselijke levensritme voelen voor mij als thuiskomen.'

Kerremans: 'Mijn ideaalbeeld is een leven waarvan ik de helft van de tijd in België doorbreng en de andere helft in de Verenigde Staten, liefst in de buurt van Washington. Ik zou ook graag les blijven geven.'

Wat hoop jij in de Verenigde Staten te vinden?

Kerremans: 'De ruimte. Het optimisme. Amerikanen kijken vooral naar de

mogelijkheden, terwijl wij zo graag op problemen focussen. Ik zou ook genieten van de ellenlange autoritten die je er kan maken. 1.500 km rijden. Ideaal om dingen los te laten.'

Hoe kijken jullie naar jullie eigen sterfelijkheid?

Nsayi: 'We worden geboren en we sterven. Daartussen ligt ons leven. Laten we van die tijd die ons is gegeven het beste maken. Bart Moeyaert schreef een prachtig liefdesgedicht over de eeuwigheid. Over het besef dat je erin kunt geloven, ook al weet je dat die eeuwigheid niet bestaat.'

Kerremans: 'Wanneer mensen sterven, word je geconfronteerd met de eindigheid. Vroeger zou ik dat hebben willen compenseren door grote maatschappelijke veranderingen proberen te realiseren, zodat je een spoor nalaat. Vandaag kijk ik daar anders naar. Vandaag is de opvoeding van mijn kinderen de essentie, zodat zij een stabiele persoonlijkheid kunnen ontwikkelen waarmee ze als evenwichtige mensen in dit leven kunnen staan.'

Hoe willen jullie herinnerd worden?

Kerremans: 'Het zou mooi zijn, mochten mijn kinderen zeggen: *Ons vader was een goed mens.* En mochten mijn studenten zeggen: *Van de Kerremans hebben we iets opgestoken.* (*lacht*) That's it. Dat ik er niet in ben geslaagd om de maatschappij te veranderen, daar heb ik ondertussen vrede mee.'

Nsayi: 'Dat is een mooie gedachte. We komen en gaan, maar we kunnen iets achterlaten. Zelf heb ik geen kinderen, maar jouw streven om je kinderen tot stabiele persoonlijkheden te laten ontwikkelen, vind ik bijzonder waardevol. Of ik via kinderen iets zal achterlaten, weet ik niet. Mochten er geen kinderen komen, dan is er nog altijd mijn boek.' (*lacht*) ●

Op wandel langs de serristenvilla's

Hop, witloof, druiven. In de Rand hebben die teelten van lokale producten heel wat welvaart gebracht. Vandaag zijn ze op hun retour of grotendeels verdwenen, maar de decennia van welvaart lieten opvallende *landmarks* achter.

TEKST Luc Vander Elst – FOTO Filip Claessens

Dat geldt zeker voor de Druivenstreek waar je in Overijse, Hoeilaart, Duisburg en Huldenberg heel wat restanten vindt van de lucratieve druiventeelt. Dat geldt voor de serres die in het landschap zijn achtergebleven en zeker ook voor de serristenvilla's. Tot voor kort had Hoeilaart twee wandelingen langs die serristenvilla's. De mooiste stukken van beide wandelingen zijn nu samengevoegd. De nieuwe route kreeg een mooie landschapelijke inkleding. De hertekende wandeling *Wandelen langs Hoeilaartse serristenvilla's* wordt officieel ingewandeld op zondag 18 juni onder de kundige leiding van gids Brigitte D'haese. Nadien zal deze wandeling van 6,5 km deel uitmaken van het toeristisch aanbod van de gemeente. Ze kan zonder gids worden gedaan, maar in groep en met gids kom je natuurlijk het meest te weten over het leven in en rond de serristenwoningen.

De nieuwe wandelroute loopt over de zuidflank van de IJsevallei door het dal naar de noordflank. Het glooiende landschap zorgt voor enkele pittige hellingen, mooie panorama's en een hoogteverschil van 44 meter op beide valleiflanken, heel kenmerkend voor het Brabants Plateau, waar rivieren zoals de IJse diep zijn ingesneden. Het uitgangspunt van de wandeling is vooral cultuurhistorisch en architecturaal en dus gaat de aandacht in de eerste plaats naar zowat twintig van de mooiste serristenvilla's.

Architecturale impact

De rijkdom van de druiventelers van weleer

had architecturaal een grote impact. Hoeilaart telde indertijd ruim honderdvijftig serristenwoningen. Ze ontstonden in twee fasen: tussen 1880 en 1910 en na de Eerste Wereldoorlog. De oudste villa's waren meestal vierkant en hadden een centrale ingang. De villa's die later werden gebouwd,

“Hoeilaart telde indertijd ruim honderdvijftig serristenwoningen.

waren grotendeels van de hand van de Hoeilaartse architect Charles Mariën, zoon van Louis Mariën, die met zijn handel in bouwmaterialen en houtzagerij meer dan 40.000 serres liet bouwen en tot 15.000 druivenkisten per dag produceerde. Zoon Charles nam de zaak over en begon als architect in bijberoep de typische statige serristenvilla's te ontwerpen en te bouwen, veelal met spitsdak en dakterras en vaak ook voorzien van de nodige florissante ornamenten die naar de druiventeelt verwijzen.

Mariën integreerde veel houtwerk in het ontwerp en zo ontstond een eigen Hoeilaartse architectuur met loggia's, luifels, balkons en terrassen in hout. Dat houtwerk en de stevige dakconstructies in hout waren mede geïnspireerd door het gegeven dat Mariën de houtzagerij van zijn vader uitbaatte.

Art nouveau

De architect werkte nauw samen met enkele lokale aannemers en liet hetzelfde

woningontwerp soms meerdere keren bouwen. De aannemers met wie hij samenwerkte, namen zijn stijl over. Sommige serristen bouwden hun woning zelf en baseerden zich daarvoor op de villa's die al waren gebouwd. De *Mariënstijl* is een eclectische stijl, die vaak invloeden vertoont uit de art nouveau of art deco. De houten erkers of loggia's zijn vaak kwetsbaar en veel woningen hebben een mooi interieur met decoraties die soms naar het landschap of de druiventeelt verwijzen.

Bij het begin van de Tweede Wereldoorlog was ongeveer één woning op de acht in Hoeilaart een serristenvilla. Niet zelden vind je de grootste serristenvilla's op de hoogst gelegen plaatsen van het dorp. Hoewel deze huizen duidelijk een eigen stijl hebben en vaak landschapsbepalend zijn voor de streek, zijn de meeste niet beschermd als monument. Sommige van de woningen geraakten in de loop der jaren in verval, werden onoordeelkundig gerenoveerd of verdwenen uit het landschap.

Wie meer wil weten over de bouwstijl, de architecturale en economische achtergronden van een voor de streek zeer typisch fenomeen reserveert best een plaatsje voor de première van de nieuwe wandeling langs Hoeilaartse serristenwoningen. •

20 – 18 JUN – 14.00

Wandelen langs de Hoeilaartse serristenvilla's
Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

Beperkt zicht op leegstand

Accurate en actuele cijfers over leegstaande woningen en gebouwen in de Rand? Moeilijk tot niet te vinden. En moeilijk eenduidig te interpreteren. Voor leegstaande handelspanden is de situatie duidelijker.

TEKST Gerard Hautekeur – FOTO Filip Claessens

Ⓜ Vilvoorde

Tot 31 december 2009 bestond er een gewestelijke inventaris van leegstaande panden, maar sinds 2010 wordt het registreren en bestrijden van leegstand volledig aan de gemeenten toevertrouwd', zegt Isabelle Pannecoucke van het team Strategie en Onderzoek van de afdeling Woonbeleid van de Vlaamse administratie. Het is dus grotendeels blind varen om een goed beeld van de actuele toestand in de Rand en de provincie Vlaams-Brabant te krijgen.

Gemeentelijk leegstandsregister

Overeenkomstig het decreet grond- en pandenbeleid namen de gemeenten de leegstaande woningen en gebouwen op in een gemeentelijk leegstandsregister. Hieraan konden ze een gemeentelijke heffing op leegstand koppelen. Tot 2016 was elke gemeente decretaal verplicht een minimaal aantal gegevens aan Wonen Vlaanderen door te geven, zoals het aantal leegstaande panden, de reden waarom het pand als leegstand wordt beschouwd, gegevens over de eigenaar en eventueel de reden waarom een vrijstelling op leegstand werd verleend. Jaarlijks werden de cijfers geactualiseerd. Met een wijziging van het grond- en pandenbeleid eind 2016 viel de verplichting weg om een jaarlijkse actualisering van dit register aan Wonen Vlaanderen mee te delen. Er is geen officiële actualisering meer geweest sinds 2017. Sindsdien is elke gemeente verantwoordelijk voor de eigen cijfers over leegstand en de wijze waarop ze die bijhouden en beschikbaar stellen.

In het kader van de intergemeentelijke samenwerking (IGS) is het opsporen, registreren en aanpakken van leegstand verplicht. Gemeenten kiezen zelf hoe ze leegstand op hun grondgebied opsporen. Het moet

evenwel gaan om objectieve en controleerbare vaststellingen, die eigenaars de mogelijkheid biedt om een bezwaar in te dienen of beroep aan te tekenen. De gemeenten zijn enkel bevoegd voor gebouwen zonder economische functie of voor gebouwen met een economische functie op een perceel van minder dan 500 m².

Sien Winters, coördinator van het Steunpunt Wonen aan de KU Leuven, zet een grote kanttekening bij de gemeentelijke leegstandsregisters: 'De leegstandsregisters zeggen niet noodzakelijk iets over de effectieve leegstand in de gemeente, enkel over de geregistreerde leegstand.'

Woningen zonder domicilie

'We hebben wél een Rijksregister dat gegevens van natuurlijke personen bijhoudt, zo onder meer de naam, de voornamen, het geslacht, het huwelijk en het overlijden van een persoon, maar we beschikken niet over een woonregister. Het betekent dat we geen gegevens hebben over de kenmerken van de woning, niet weten of de woning al dan niet leegstaat, en zelfs geen exact cijfer hebben van het aantal woningen of wooneenheden', zegt Filip De Maesschalck van het Steunpunt Data & Analyse van de provincie Vlaams-Brabant.

'Voor een berekening van het aantal woningen in de Rand koppelen we de data van de administratie Opmetingen en Waarderingen (het vroegere kadaster), dat gegevens bevat op het niveau van gebouwen, met de gegevens van het Rijksregister. Zo komen we tot cijfers van circa 195.000 woningen in de Rand. Daarvan zijn er 18.600 woningen zonder domicilie, wat neerkomt op 9,5% van de woningen. Het betekent echter niet dat ze allemaal leegstaan.

Integendeel, onder de woningen zonder domicilie vind je ook de tweede verblijven, studentenkoten en studio's. Het blijft dus gissen naar de verhoudingen bij gebrek aan precieze cijfers. In navolging van de inventarisatie van de leegstaande handelspanden, zou je ook voor de registratie van leegstaande woningen per gemeente huis per

“ 18.600 van de woningen in de Rand of 9,5% zijn 'woningen zonder domicilie'. Dat betekent echter niet dat ze allemaal leegstaan.

huis moeten checken en registreren. Dit zou de basis kunnen vormen van een woningenregister, dat continu geactualiseerd wordt, vergelijkbaar met het Rijksregister. Een immense opdracht, maar wel een belangrijke voorwaarde om het nijpende woningtekort correct te kunnen duiden en het woonbeleid daarop af te stemmen.'

10% van handelspanden staat leeg

Voor de leegstand van de winkels lijkt de situatie duidelijker. Op een totaal van 5.444 handelspanden in de Rand staan er 574 leeg. Gemiddeld gaat het over 10,5% van de winkels, horeca en diensten voor het publiek, zoals kapsalons en reisbureaus. Dat percentage blijft de laatste jaren nagenoeg gelijk, maar voor de provincie en de betrokken gemeenten is het geen reden om bij de pakken te blijven zitten. Het aantal lege handelspanden moet naar beneden. In tegenstelling tot de gewone woningen kunnen we de leegstand van de handelszaken vrij nauwkeurig inschatten. De data hierover haalt de provincie bij het privébedrijf Locatus.

‘Het provinciaal Steunpunt Data & Analyse verwerkt het cijfermateriaal tot bruikbare beleidsinformatie’, aldus Filip De Maesschalck.

Koplopers in leegstand

De Maesschalck brengt de lege handelspanden in de Rand overzichtelijk in beeld.

‘Als je puur naar de cijfers in de Vlaamse Rand kijkt, bijt Vilvoorde de spits af met 95 leegstaande handelspanden, gevolgd door Asse met 61, Dilbeek 55, Sint-Pieters-Leeuw 44, en Overijse met 43 leegstaande handelspanden. Maar je moet die leegstandscijfers bekijken in verhouding tot het totaal aantal handelspanden in de betrokken gemeente. Zo zien we dat in verschillende gemeenten in de Rand het percentage leegstaande handelspanden meer dan 10% bedraagt. Vilvoorde heeft met 14,8% het hoogste percentage leegstand, gevolgd door Machelen met 14,1%, Hoeilaart 13,2%, Asse 12,6%, Overijse 12,2%, Tervuren 12% en Dilbeek met 10,2% leegstaande handelspanden. Aan de andere kant van het spectrum zien we de gemeenten Wemmel, Sint-Genesius-Rode, Wezembeek-Oppeem en Kraainem met relatief weinig leegstand.’

De Maesschalck wijst op de verschuivingen binnen de totale groep van handelspanden, met name de horeca, de winkels en de diensten voor consumenten, zoals schoonheids- en kapsalons. Het aantal winkels blijft dalen, het aantal diensten blijft op peil en het aantal horecazaken daalt licht. In de horecasector merken we dat het aantal cafés blijft verminderen. Die daling is al jaren bezig. Over een langere periode zien we dat het aantal cafés van 416 cafés in 2008 daalde naar 225 in 2022. Dat is bijna een halvering. De daling van de cafés wordt deels gecompenseerd door de stijging van het aantal

brasseries en eetgelegenheden, van 638 in 2008 naar 711 in 2022.

Gemeenten coachen

Ruben Van de Voorde is detailhandelscoach voor de provincie Vlaams-Brabant. Hij is ook voorzitter van een leegstandsvereniging in de omgeving van Mechelen. ‘Ik begeleid gemeenten bij het opmaken van detailhandelsbeleidsplannen en commercieel strategische plannen. We zijn actief in meerdere gemeenten in de Rand. In Wemmel proberen we de Nederlandstalige en Franstalige ondernemers samen te brengen in een nieuw op te richten handelsvereniging. Een handelsvereniging is cruciaal om bepaalde activiteiten te kunnen organiseren en de commerciële kern levendig te maken.’

‘In Asse is het etnisch ondernemerschap in opmars. Dat blijkt uit de oprichting van kebabzaken en andere specialzaken, terwijl traditionele handelszaken zoals bakkers en slaggers dreigen te verdwijnen. De gemeente vat dit niet op als een bedreiging, maar als een uitdaging om etnische ondernemers in te schakelen in het scheppen van een aanbod dat nu ontbreekt of dreigt weg te vallen. Je mag je ook niet te eenzijdig focussen op leegstand’, zegt Van de Voorde.

‘In Hoeilaart bijvoorbeeld verdwijnen een aantal kleinere zaken, maar gedurende meerdere jaren op rij is de totale winkelvloeroppervlakte met de nieuw geopende zaken groter geworden, alhoewel het de laatste jaren stagneert. Ook in Hoeilaart is er een traject in voorbereiding. De provinciecoaches ijveren voor een voldoende gevarieerd basisaanbod van diensten en handelszaken. Dit is een speerpunt in de strijd tegen de leegstand en heeft als doel de leefbaarheid van de kernen te versterken.’ ●

BOUWWERK

Povera

GAASBEEK In de *cucina povera* tovert men, oorspronkelijk uit armoede, heerlijke gerechten tevoorschijn met de eenvoudigste, lokale en seizoensgebonden producten. In de *arte povera* worden kunst en betekenis gecreëerd met pretentieloze materialen zoals lapjes stof of een gloeilamp. Zo heb je ook een *architettura povera*. Een architectuur die zich niet wil manifesteren, maar die zich nederig en haast onzichtbaar ten dienste stelt van het aanwezige sociaal, cultureel en ruimtelijk weefsel. Het nieuwe onthaalpaviljoen van het Kasteel van Gaasbeek omarmt deze filosofie. Het nestelt zich eerder als landschapselement dan als een nieuwe architecturale entiteit in zijn bestaande omgeving. Gelegen tussen weg, parkdreef en parking, dichtbij de dorpskern en wekelijkse markt fungeert het als een verbindend en oriënterend element voor passanten, museumbezoekers en Gaasbekenaars. Het overkoepelende metalen dak steunt op slanke metalen I-profielen. Deze grote luifel nodigt uit om samen te komen, te picknicken of een buitenactiviteit te organiseren. In de onderliggende *box* van glas en beton zijn aan de ene kant een publieke onthaalruimte en aan de andere kant een bibliotheek, administratieve ruimte en depot ondergebracht. De muren zijn opgetrokken uit doodgewone, goedkope snelbouwbetonblokken. De mortel die door de druk uit de voegen komt, geeft de betongevel een onregelmatige textuur en schaduwspeel, en nodigt mossen en groen uit zich hier te vestigen. Als je goed zoekt, ontdek je ergens aan de gevel een kleine maquette van het ontwerp als handtekening van architect Pierre Hebbelinck. ●

TEKST & FOTO Tine De Wilde

Niet gek, wel sterk en intelligent

Prinses Charlotte van België, keizerin van Mexico woonde ettelijke jaren in het kasteel van Boechout in Meise. Van haar werd gezegd dat ze waanzinnig was. Meer dan een eeuw later nuanceert schrijfster Kristien Dieltiens dat. 'Ik wilde haar een vorm van eerherstel geven.'

TEKST Nathalie Dirix – FOTO David Legrève

Wat bracht je ertoe een boek over Charlotte van België te schrijven? 'Ik vertoef graag in het verleden en met dit boek kon ik de teletijdmachine nemen naar de periode waarin Charlotte leefde. De echte aanzet voor het boek was echter een gesprek met mijn Mexicaanse schoondochter Natalia. Zij vertelde me dat ze zich als kind veel vragen stelde over *Mama Carlota*, de keizerin van Mexico die uit België kwam. Ik wist niet meteen over wie ze het had en vond dat een beetje gênant, tot ik me haar naam uit de geschiedenislessen herinnerde: Charlotte, de jongste dochter van koning Leopold I en zus van Leopold II. Ik deed wat opzoekingswerk en vernam dat ze op 17-jarige leeftijd gehuwd was met aartshertog Maximiliaan van Oostenrijk en daardoor enkele jaren keizerin van Mexico was geweest. Dat Mexicaanse verhaal eindigde dramatisch met de dood van haar man.'

'Op latere leeftijd werd ze weggestopt in het kasteel van Bouchout in Meise. Er wordt beweerd dat ze waanzinnig was en waarschijnlijk heeft ze een aantal keren psychoses meegemaakt, maar haar wegzetten als waanzinnig is te kort door de bocht. Als je haar van naderbij bestudeert zie je een sterke, intelligente vrouw die jaren werd onderdrukt. Met mijn boek wil ik haar waardigheid teruggeven.'

Hoe zou je de evolutie van Charlotte beschrijven?

'Ze verloor haar moeder toen ze tien was. Dat had een enorme impact op haar. De warmte die een kind nodig heeft om op te groeien, heeft zij niet gekend. Ze verloor zichzelf al op heel jonge leeftijd in boeken. Door het lezen van Griekse filosofen en Engelse schrijvers als Jane Austin had ze heel romantische ideeën over de liefde. Ze leefde ook in een tijd waarin de romantiek hoogtij vierde. Wat echter onvoldoende is geweten, is dat ze een sterke persoonlijkheid had. Zij heeft meerdere keren haar nek uitgestoken voor het Mexicaanse volk. Zo schafte ze de slavenarbeid af. Of liet de paus weten dat ze voorstander van godsdienstvrijheid was. Dat deed ze omdat ze het Mexicaanse volk de vrijheid wilde geven om haar eigen goden te eren. Die brede kijk op de dingen was toen bijzonder revolutionair. Ze was duidelijk niet bang om het establishment voor de borst te stuiten.'

Toch is ze in een diep dal geëindigd.

'Rond haar 40° was ze moegestreden. Veel had te maken met de manier waarop haar broer Leopold II haar buiten spel heeft proberen te zetten. Tussen haar 29° en 39° leed ze aan depressies en had ze psychoses. Situeer dat in een tijd waarin naar mannen werd gekeken als rationele wezens, naar vrouwen

als emotionele schepsels, en je begrijpt hoe moeilijk het voor haar geweest moet zijn om au sérieux genomen te worden.'

In je boek schrijf je: 'De waarheid kent vele gedaantes. De waanzin is er een van. Waanzin verbergt het ondraaglijke van de realiteit in de plooiën van de verbeelding'. Wat bedoel je daarmee?

'In de waanzin worden vaak rake dingen gezegd. Je zou kunnen zeggen dat Charlotte, door alles wat ze heeft meegemaakt en niet verwerkt kreeg, een uitweg uit haar keurslijf zocht. Haar psychoses waren een vorm van ontsnapping. Een manier om haar lijden te verzachten.'

De roos keert vaak terug in je roman. Waarvoor staat de roos symbool?

'Haar moeder was gek op rozen. Ze leerde Charlotte op jonge leeftijd rozen schilderen. Haar moeder dronk ook graag wilde rozenthee. Rozen brengen Charlotte terug naar de jaren waarin ze het gelukkigst was. De roos staat ook symbool voor de manier waarop men in haar tijd naar de vrouw keek. De bloem die opengaat, maar die ook doornen heeft. *Je laat je niet zomaar plukken als vrouw*. Op een bepaald moment is ze in contact gekomen met de zogenaamde

Rozenkruisers, een alchemistische groep die stelde dat je de god niet buiten jezelf maar in jezelf moet zoeken. Die levensfilosofie fascineerde haar. Dus ja, de roos keert niet toevallig vaak terug in het verhaal. In die tijd werden rozen trouwens ook in gerechten verwerkt.'

In een interview stelde je onlangs: 'Hoe meer ik me in het leven van Charlotte verdiepte, hoe bozer ik werd op de mannelijke tunnelvisie waarmee over haar werd geschreven'. Wat maakte je vooral boos?

'Ik denk aan de denigrerende taal waarmee een generaal over haar heeft geschreven. Hij had het over de reden van haar kinderloosheid. Hij stelde dat ze een man-vrouw was geworden en dat ze daardoor geen kinderen kon krijgen. Als je dat leest, dan kan je niet anders dan boos worden.'

We bevinden ons voor het interview in het blauwe salon van het kasteel van Bouchout, de plek waar Charlotte graag verbleef. Wat zou je haar zeggen mocht ze hier zijn?

'Het ontroert me om hier te zijn. Mocht ze naast me zitten, dan zou ik haar in mijn armen pakken en eens goed knuffelen. Ik zou proberen haar wat warmte te geven. Volgens mij is het dat wat ze het meest heeft gemist in haar leven.'

Wat hoop je dat de lezer zal onthouden van Carlota?

'Door mijn research ben ik steeds meer gefascineerd geraakt in haar zoektocht. Haar authenticiteit. Haar streven als vrouw om haar plaats in het leven te vinden. Ik hoop dat de lezer haar, net zoals ik, in zijn hart sluit. En als dat niet kan, laat er dan tenminste met meer mildheid naar haar gekeken worden.' ●

Kristien Dieltiens, *Carlota: de vrouw die rozen at*. Borgerhoff & Lambergits, 2023, 472 pg.

Woorden die blijven

'Lees poëzie en je vindt altijd iets dat past', vindt Cindy Verhasselt uit Asse. Voor deze rubriek plukt ze de verzamelde gedichten van Herman De Coninck van de plank. 'Dankzij hem ben ik mijn angst voor poëzie kwijtgeraakt.'

TEKST Ines Minten – FOTO Filip Claessens

Cindy Verhasselt is kind aan huis in de bibliotheek van Asse. Ze ontleent er romans en poëziebundels, jeugd-, kinder- en prentenboeken, begeleidt jongeren van de Leesjury en is bij een leesclub. Toen haar echtgenoot en zij een huis kochten, moesten ze sparen, en dus besliste ze niet langer in het wilde weg boeken te kopen. Zo kwam ze aan haar bibkaart. Het werk van Herman De Coninck staat wél te pronken op haar rek, net als de oeuvres van Peter Verhelst en Amélie Nothomb. Haar favorieten.

Is dat hoe het is?

Het werk van De Coninck leerde ze als tiener kennen. 'Eerder dacht ik dat poëzie saai of moeilijk was. Maar dan kom je bij De Coninck, en je snapt wat hij schrijft, of beter: je voelt het aan.' Met rode kaken las ze *De lenige liefde*. 'Het waren de jaren 90. Ik zat op een katholieke meisjesschool, dus sorry, maar ik wist van niets. Ik was nog groen achter de oren. In *De lenige liefde* schrijft De Coninck expliciet en beeldend over de lichamelijke liefde. *Gaat het er zo aan toe?*, vroeg ik me af. *Is dat hoe het is?* Het gaf me een andere kijk op de dingen.'

Uit je woorden stappen

Elk met ons eigen exemplaar van het verzamelde werk op schoot, zitten Cindy en ik op een bank in haar tuin. Allebei kochten we de tweedelinge editie met bordeauxrode

covers in een grijze box na de plotse dood van de dichter in 1997. Zoveel jaren later bladeren we door de bundels en lezen enthousiast aan elkaar voor. Eerst, uiteraard, uit *De lenige liefde*.

'Zoals je binnenkwam en dag zei, en uit je kleren en je woorden stapte (het voorlaatste wat je voor me uitdeed was het woord 'lieveling' en het laatste een glimlach; toen opende je de haakjes en ik kwam erin en je sloot ze).' (pg. 49) 'En zij omhelsde hem met al haar zonden en monden. En zij omhelsde hem met al haar nachten. Met al haar opnieuw. Met heel haar altijd.' (pg. 62)

'Op pagina 69 zijn de haakjes er weer!' wijst Cindy, en ze leest: '(Intussen zoenen wij even in deze zin tussen haakjes, zo ziet de lezer ons niet.)'. Hoe De Coninck speelt met de taal en de realiteit, met de liefde en de erotiek... 'Prachtig! Je ziet het voor je, ook al kan het niet. Hoe verberg je je tussen haakjes? Hoe stap je uit je woorden?'

Troost

'Nu ik zijn gedichten herlas, was ik blij te merken dat de meeste nog relevant zijn. Het zijn woorden die blijven.' We schakelen over naar de bundel *Zolang er sneeuw ligt*, waarin De Coninck het over zijn eerste vrouw heeft die in een verkeersongeval omkwam. Cindy citeert *Verjaardagsvers* en zegt: 'Het is een ode aan haar sprekende ogen, tegelijk de mooiste liefdesbrief en de mooiste afscheidsbrief. Ik krijg er nog kippenvel van.'

'Poëzie lees je niet van kaft tot kaft zoals een roman', besluit Cindy. 'Ik lees er nu en dan in, plak post-its bij gedichten die erom vragen vaker gelezen te worden. Op verschillende momenten ontdek je er andere dingen in. En vaak brengt poëzie troost. Ga maar na: op bijna elke doodsbrief of gedenkprent staan minstens enkele dichtregels. Zelfs mensen die denken niets met poëzie te hebben, grijpen er op zulke grote momenten naar.' ●

centraliseer alles wat te maken heeft met de luchthaven. ‘Vergelijk het met een chef-kok die de heerlijkste ingrediënten in huis heeft om een geweldige soep te maken’, legt Vansteenkiste uit. ‘Breng je die ingrediënten uit balans of gebruik je iets te veel zout, dan is er geen sprake meer van een lekkere soep. Dat geldt ook voor de luchthaven. Er zijn te veel belanghebbenden met elk hun eigen agenda.’

Vansteenkiste verwijst naar het commerciële belang dat Brussels Airport heeft voor haar investeerders, het economische belang van de luchthaven voor Vlaanderen en het welzijn van hun inwoners voor de lokale besturen. Bovendien is er ook nog eens de Belgische staatsstructuur waardoor een vliegwet federaal is, maar Vlaanderen wel verantwoordelijk is voor de omgevingsvergunning van de luchthaven. Om nog niet te spreken over het Brussels Gewest dat haar eigen geluidsnormen uitvaardigde. ‘In dit dossier kiest iedereen voor zijn eigen belang en schuift dat als prioriteit naar voren. Dat moet anders. Je kan geen lekkere soep maken als iedereen alleen aan zijn eigen ingrediënt vasthoudt. Alles moet in balans worden gebracht. Daarvoor is er een centraal gezag nodig.’

Belangen samenbrengen

Volgens Vansteenkiste is dat ook wat studie-bureaus tot in den treure toe concluderen: laat de werking van een luchthaven over aan technici en experts en vermijd elke politieke inmenging. ‘Er moet een vorm komen die alle belangen samenbrengt en zo een oplossing vindt. Want elke belanghebbende die een studie bestelt, krijgt een oplossing aange-reikt in functie van diens belang. Zo doe je aan *cherry picking*. Iedereen plaatst vanalles tegenover elkaar, maar niemand is volledig. Daarom zeggen wij als Platform Luchthaven-regio: wees objectief. Weeg eerst alles af in functie van de veiligheid, plaats daar het economische belang naast en zorg vervolgens voor een evenwichtige spreiding van de vluchten.’

Intussen is slechts één speler gebaat bij de versnipperde belangen en regelgeving, vindt Vansteenkiste, en dat is de uitbater van Brussels Airport. ‘Dat maakt mij lastig, want de uitbater denkt in eerste instantie aan zijn aandeelhouders, niet aan de omwonenden. Doordat de regelgeving flou is, is Zaventem een aantrekkelijke luchthaven. Kijk naar de nachtvluchten: elders mag het niet, dus komen ze naar hier. Ik ken geen enkel dossier waar zoveel achterpoortjes zijn. Het zijn bijna draaideuren.’

Wat met de luchthaven in Zaventem?

Schrik van de redelijkheid

‘Wij willen niet dat de luchthaven verdwijnt, want het economische belang is uiteraard onmiskenbaar. Wel willen we dat de lasten gespreid worden en de aanwezigheid van de luchthaven draagbaar is voor iedereen.’ Dat zegt Walter Vansteenkiste van het Platform Luchthavenregio.

TEKST Liesbeth Bernolet - FOTO Filip Claessens

Als burgemeester van Wemmel ijvert Vansteenkiste voor het welzijn van zijn inwoners, als voorzitter van het platform kijkt hij door een brede bril naar de omgeving van de luchthaven. Het Platform Luchthavenregio werd opgericht in 2017 als tijdelijke overlegstructuur en verenigt de standpunten van de gemeenten in de Noordrand, de Oostrand en de gemeenten rond Leuven die getroffen worden door de vliegroute Leuven Rechtdoor. Ook de provincie Vlaams-Brabant heeft een stem in het platform.

Zes jaar later zijn een aantal vliegroutes veranderd en wordt de ene regio meer

overvlogen dan de andere, maar de deelnemers aan het Platform blijven solidair wanneer ze hun grieven over de overlast door vliegtuigen op tafel leggen. ‘Ook al denken de burgemeesters uit de Noordrand anders over de luchthaven dan die in de Oostrand of rond Leuven, we kijken naar wat ons verenigt en schuiven op basis daarvan een aantal basisprincipes naar voren’, merkt Vansteenkiste op.

Te veel belangen

Voor de vertegenwoordigers van het Platform Luchthavenregio is het duidelijk:

Vlaanderen kan heel wat bepalen

Dat er nog altijd geen nieuwe federale vlieg-wet is, bevordert de zaak niet. Al begrijpt de voorzitter van het Platform Luchthavenregio de besluiteloosheid van de federale regering. 'De regering moet rekening houden met alle overheden die voor zichzelf rijden en dat is een kluwen. Maar wat ik niet begrijp, is dat men niet vertrekt vanuit de grondwettelijke principes waarbij elke burger gelijk is.' Vansteenkiste verwijst opnieuw naar het Brussels Gewest dat eigen geluidsnormen hanteert en daardoor minder overvlogen wordt. 'Is de gezondheid van een Brusselaar dan meer waard dan die van een inwoner van de Vlaamse Rand?'

Intussen moet ook Vlaanderen haar cruciale verantwoordelijkheid opnemen, vindt Vansteenkiste. Zeker nu Brussels Airport tegen 1 juli 2024 een nieuwe omgevingsvergunning nodig heeft van de Vlaamse regering. 'Vlaanderen kan in die vergunning onder andere bepalen hoe vaak haar grondgebied overvlogen mag worden en kan het aantal nachtvluchten aan banden leggen. Eigenlijk heeft Vlaanderen heel wat mogelijkheden om via de omgevingsvergunning de uitbating van de luchthaven aan te sturen. De federale vliegwet bepaalt alleen wat er in de lucht gebeurt, niet wat hoorbaar is op de grond. Maar ja, dan komt daar het economische belang van de luchthaven weer piepen.'

Welzijn van de inwoners

Dat de luchthaven in Zaventem belangrijk is voor de Vlaamse economie en daarom ook groeiplannen heeft, beseft Vansteenkiste maar al te goed. Maar hij ligt ook wakker van het welzijn van de inwoners van de Vlaamse Rand en bij uitbreiding Vlaams-Brabant. 'Net daarom is er een objectieve regelgeving nodig. Het economische belang van de luchthaven hoeft niet ten koste te gaan van het welzijn en omgekeerd. Er moet gewoon een betere spreiding zijn.' Als voorbeeld haalt

Vansteenkiste zijn eigen gemeente Wemmel aan. 'Als burgemeester kan ik er perfect mee leven dat onze inwoners één keer per nacht wakker worden door een vliegtuig. Dan primeert het economische belang van de luchthaven. Maar als ze tien keer wakker worden, schaadt dat hun gezondheid en ga ik niet akkoord.'

Behalve de spreiding van vluchten heerst er bij het Platform Luchthavenregio nog een bezorgdheid: de mobiliteit op de grond. 'Daar wordt met geen woord over gerept, terwijl ook die activiteiten goed gespreid moeten worden.' Vansteenkiste heeft het vooral over het vrachtvervoer. 'Mits wat aanpassingen is de infrastructuur erop voorzien, maar het

“ Weeg eerst alles af in functie van de veiligheid, plaats daar het economische belang naast en zorg vervolgens voor een evenwichtige spreiding van de vluchten.

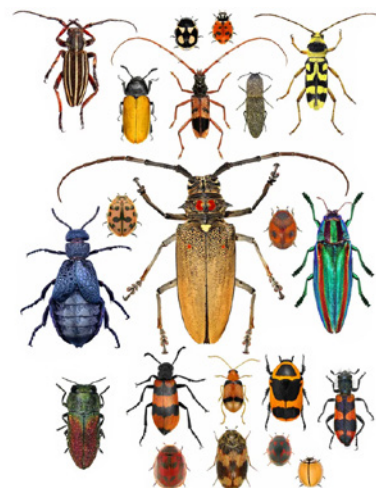
is onduidelijk of de luchthaven ook inzet op parkeerplaatsen voor vrachtwagens. Cargovill staat vol trucks die op hun beurt wachten om naar de luchthaven te rijden. Ook Vilvoorde en Machelen staan vol geparkeerde vrachtwagens. Brussels Airport past de mobiliteit aan hun doelen aan, terwijl wij vragen om de doelen aan te passen aan de mobiliteit.'

Het Platform Luchthavenregio was bij de lancering in 2017 bedoeld als tijdelijk initiatief, maar zes jaar later bestaat het nog en blijven de lokale besturen op tafel kloppen. 'Zolang er geen federale vliegwet is en het Brussels Gewest haar eigen normen hanteert, blijven we actief. Worden we gehoord door de hogere overheden? Ja, maar voorlopig komt er geen reactie. Daarvoor zijn onze vragen te redelijk en van redelijkheid heeft men duidelijk schrik in dit dossier.' ●

FR Chercher l'objectivité

'Nous ne voulons pas que l'aéroport disparaisse, car son importance économique est évidemment indéniable. Mais nous voulons que les charges soient réparties et que la présence de l'aéroport reste supportable pour tout le monde.' C'est ce que déclare Walter Vansteenkiste, du Platform Luchthavenregio. Vansteenkiste sait très bien que l'aéroport de Zaventem est important pour l'économie flamande et qu'il a des projets de croissance. Mais il se préoccupe également du bien-être des habitants du Vlaamse Rand. 'L'intérêt économique de l'aéroport ne doit pas se faire au détriment du bien-être et vice versa. Il faut simplement trouver une meilleure répartition des vols.' Outre cela, Platform Luchthavenregio se préoccupe également de la mobilité au sol. 'On n'en parle pas du tout, alors que ces activités devraient elles aussi être bien réparties.'

MIDDENIN

Twee boeken

Recent rolden twee bijzondere groene boeken van de persen. *Huisgenoten* van entomologe

Aglaia Bouma vertelt welke beestjes je zoal kunt tegenkomen in en rond het huis. Het gaat om een indrukwekkend aantal, elk met een eigen boeiend verhaal. Met veel liefde vertelt de auteur over de wereld van onze naaste buren. Meestal eindigt het verhaal bij de verwondering voor de diertjes en met een pleidooi om ze minstens te gedogen. Ze hebben allemaal een taak in het voedselweb en dat moeten we hen gunnen. Als je zo over de levensloop van die soorten leest, doe je veel verrassende ontdekkingen.

Met zijn boek *De insectencrisis. De ineensstorting van de mini-rijkjes die onze wereld in stand houden*, brengt Oliver Milman, journalist van The Guardian, de wereldwijde insectencrisis aanschouwelijk in beeld. Sinds een Duitse studie ons in 2018 wakker schudde over het schrijnende verlies aan insecten in de voorbije decennia, is dit onderwerp niet meer uit de actualiteit verdwenen.

Dit boek haalt enkele sprekende voorbeelden aan over waarom er zo veel zaken zijn fout gelopen met ons landschaps- en natuurbeheer, en welke gevolgen er op ons afkomen als we het tij niet keren. Dit zijn degelijk onderbouwde waarnemingen. Het voorbeeld van de tanende aantallen van de monarchvlinder spreken voor zich, maar wat loopt er dan zo verkeerd? En hoe lossen we het op? Als je Milman zijn zoektocht volgt, dan kom je allerlei zaken te weten die je tot de actuele kern van het probleem brengen en die je doen nadenken over de ernst van de zaak. ●

TEKST Herman Dierickx

📖 **Aglaia Bouma, *Huisgenoten*, Atlas Contact, 2023, 222 blz.**
Oliver Milman, *De insectencrisis. De ineensstorting van de mini-rijkjes die onze wereld in stand houden*, Atlas Contact, 2023, 328 blz.

Choreografe Zoë Demoustier over haar voorstelling *What Remains*

Het leven als archief

Wat blijft er over wanneer herinneringen verbrokkelen? In *What Remains* staan tien dansers op de scène. De oudste en jongste speler schelen 70 jaar. Samen brengen ze een beeldende familievoorstelling over vergankelijkheid, kracht en kwetsbaarheid.

TEKST Ines Minten - FOTO Tom Herbots

What *Remains* is de eerste productie die de jonge choreografe Zoë Demoustier (28) maakt onder de vleugels van het Brusselse dansgezelschap Ultima vez. Het is een voorstelling over beginnen en eindigen, over de uiterste punten van een levenslijn, dat waar je als kind begint tot dat waar je een hele tijd later weer eindigt. Ze gaat over mensen die veranderen, herinneringen maken en bang zijn om die te verliezen.

Omkering

De kiem van de voorstelling ontstond in 2020. 'In de coronaperiode verdwenen oudere mensen plotseling volledig uit het straatbeeld', herinnert Demoustier zich. 'Tegelijk zat ik als startende danser en choreograaf thuis met niets om handen. Het bezorgde me stress. Ik wou beginnen, maken, fysiek bezig zijn op het podium, en dat kon niet. Ik voelde hoe makkelijk de tijd voorbij kan gaan en hoe kostbaar die is. Wat als ik binnenkort te oud zou zijn om te dansen?'

In diezelfde periode werd de vader van haar vriend Klaas, singer-songwriter Kris De Bruyne, almaar zieker. Hij leed aan Alzheimer en stierf in februari 2021. 'Ik herinner me het moment nog heel goed waarop Klaas vertelde dat hij voor het eerst zijn papa had

moeten aankleden. Die omkering van rollen maken veel mensen mee. Op eens moet jij zorgen voor personen die altijd voor jou hebben gezorgd. In dit geval kwam dat moment ook nog eens veel vroeger dan gedacht.'

Beelden en herinneringen

Al die dingen samen zetten de choreografe aan het denken. 'Ik kreeg het idee om een voorstelling te maken met verschillende generaties, iets rond ouder worden, aftakeling en wat dan nog overblijft.' Wat blijft er van je over als je aan Alzheimer lijdt en de ziekte almaar verder vordert? Hoeveel impact heeft ze op je identiteit? In welke mate blijf je toch nog jezelf? 'Aan Kris konden we het op dat moment niet meer vragen.'

De fascinatie voor herinneren en vergeten, net als die voor andere lichamen dan die van getrainde jonge dansers, leefde al langer bij Demoustier. 'De allereerste solo die ik maakte toen ik nog maar pas in Amsterdam studeerde, heette *Voor ik vergeet*, naar het gelijknamige nummer van Spinvis. Later maakte ik *Unfolding an Archive*, waarin ik het lichaam beschouw als een archief van beelden en herinneringen. Die basisidee komt in *What Remains* terug: het leven als archief. En natuurlijk is dat archief heel anders bij de verschillende dansers die meedoen. Bij

de kinderen is het nog vrij klein, de oudere dansers hebben al veel meer meegemaakt.'

Onderzoek

'Vooraf heb ik gesprekken gevoerd met allerlei mensen: kinderen in scholen, ouderen in woonzorgcentra, Alzheimerpatiënten, wetenschappers en zorgverleners. Ik wilde van alle facetten op de hoogte zijn.' De stof die ze uit al die ontmoetingen haalde, zit niet letterlijk in de voorstelling. In het begin van het repetitieproces hebben de makers en spelers de gesprekken wel samen gelezen en zijn ze errond beginnen improviseren. 'Later hebben we dat materiaal losgelaten, maar onderhuids zit het er nog, in bepaalde beelden of metaforen. Ik vind dat soort voorafgaand onderzoekswerk belangrijk, zeker als ik me buig over thema's met een zekere maatschappelijke relevantie. Ik wil me erin verdiepen, zodat mijn denkkader breder wordt.'

Demoustier is ontzettend blij met het resultaat en met de fijne reacties van pers en publiek. Maar er zijn momentjes van milde paniek geweest, geeft ze genereus toe. 'In de loop van een creatieproces vraag ik me altijd af waar ik nu in hemelsnaam weer aan begonnen ben', lacht ze. Bij *What Remains* waren de zenuwslappende minuten vlak voor de première 'doodeng', zegt ze. 'De toeschouwers

kwamen de zaal binnen en mijn spelers stonden in de coulissen te wachten. Op dat moment kun je als choreograaf niets meer doen. Je moet loslaten en hopen dat je jonge spelers niet opeens wegrennen of blokkeren. Zullen ze het aankunnen? Zullen ze het tof vinden? Heel even dacht ik: *dit doe ik nooit meer!* Maar het was paniek voor niets. Zelfs de allerjongsten gedroegen zich heel matuur, deden precies wat van ze verwacht werd en hielpen elkaar. Dan zie je hoe belangrijk het is om een goed proces te doorlopen, veel tijd samen door te brengen en een beetje een familie te vormen. Die band is heel waardevol als je samen wil spelen.'

Verhalen verzamelen

Af en toe bedenkt de jonge choreografe hoeveel gemoedsrust een creatie met zes professionele dansers haar zou kunnen geven. Toch is ze nog lang niet klaar met haar onderzoek naar al die andere spectra van de dans. Op het ogenblik van het gesprek bevindt ze zich in Canada voor de internationale première van alweer een nieuw project. Voor *Chœur battant/Beating Choir* zet ze drie Vlaamse en drie Canadese jongeren samen op de scène. Zij treden op als ambassadeurs van hun generatie. Hoe kijken ze naar hun leeftijdgenoten. Wat houdt hen bezig? Waar worstelen ze mee? Het gaat om een samenwerking tussen compagnie Le Carrousel in Montreal en Bronks in Brussel. In november beleeft de voorstelling haar Belgische première. Een voorstelling met jongeren: alweer geen voor de hand liggend project? Demoustier lacht: 'Ik verzamel graag verhalen. Dat heb ik waarschijnlijk van mijn ouders, die allebei journalist zijn. Ik wil allerlei verhalen van buiten naar een scène brengen en daarvoor samenwerken met mensen die uit zichzelf een bijzondere kwaliteit hebben doordat ze bijvoorbeeld heel jong zijn, een andere taal spreken of anders bewegen dan je van een doorsnee danser zou verwachten. Van zulke uitdagingen krijg ik energie.' •

DO – 1 JUN – 13.30

VR – 2 JUN – 13.30 EN 20.00

What remains

Zoë Dumoustier

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

'Meer fantasie dan herkenbaarheid'

Velen trekken tegenwoordig ten oorlog, cabaretier Pieter Verelst trekt in zijn nieuwe show 'ten aarzel'. Op de rug van een dood paard, en met als inzet een plaatsje in een show van Cirque du Soleil.

TEKST Michaël Bellon – FOTO Filip Claessens

O ngeveer tien jaar staat Pieter Verelst (33) ondertussen op de planken. In 2014 studeerde de acteur en cabaretier uit Heist-op-den-Berg af aan de Toneelafdeling van de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht. Zijn eerste stapjes in de theater- en cabaretwereld zette hij in Nederland. Met zijn monoloog *Mijn broer en ik* won Verelst in datzelfde 2014 de juryprijs en de persoonlijkheidsprijs op het Groninger Studenten Cabaret Festival. Twee jaar later won hij beide prijzen opnieuw met dezelfde monoloog, maar dan op het befaamde Camerettenfestival in Rotterdam, waar de carrière van heel veel grootheden ooit werd gelanceerd.

Ondertussen bouwde Verelst ook in eigen land bekendheid op. Ook hier op verschillende fronten. Hij speelde mee in de Dimitri Verhulst-verfilming *Problemski Hotel*. Op televisie vertolkt hij dit seizoen de hoofdrol in de VTM-reeks *De Bunker*, over de Antwerpse cel van de Belgische staatsveiligheid. Wat theater betreft, stond hij in het toneelstuk *De drie mannen van Ypsylanti* van Peter De Graef, en speelt hij op dit ogenblik de hoofdrol in het theaterstuk *Amor Mundi* van Theater Malpertuis. Wie hem van thuis uit aan het werk wil horen, kan terecht bij zijn podcast *Meneer Karton*, waar hij regelmatig collega's op bezoek krijgt. Ondertussen is hij ook op tournee met zijn derde avondvullende cabaretvoorstelling *Ten Aarzel*.

Er ligt een paard in de gang

Het verschil tussen stand-up comedy en cabaret is dat in cabaret een min of meer samenhangend verhaal van lange adem wordt verteld in plaats van losse grappen. Meestal wordt een cabaretvoorstelling ook gelardeerd met liedjes en muziekjes. Dat is ook het geval bij Pieter Verelst, die in *Ten Aarzel* op zijn eigen manier allerlei stijlen verkent en eigenzinnige covers brengt. Cabaret is iets populairder in Nederland, terwijl België het land is van de stand-up comedy. Dat heeft mee het parcours van Verelst bepaald, die aanvankelijk vooral in Nederland succes oogste. 'In België kennen we vooral de stand-up comedy', bevestigt Verelst. 'Wanneer je hier begint, kom je vooral in cafés terecht of in een comedycafé zoals *The Joker* in Antwerpen. Tussen de cafés en de culturele centra bestaat er weinig, in Nederland heb je een heel circuit van *tussenzaaltjes* voor honderd à tweehonderd mensen waar je je als cabaretier kan ontwikkelen.'

Verelst zit dus een beetje in de categorie van de in Nederland erg geliefde Wim Helsen, waarschijnlijk ook omdat Verelst er een gelijkaardige absurde humor op nahoudt. 'Mijn voorstellingen draaien meer om de fantasie en minder op herkenbaarheid. In *Ten Aarzel* vertel ik hoe blij ik ben met het paard dat ik online heb besteld via AliExpress. Alleen blijkt dat paard bij de levering dood te zijn en de gang te blokkeren. Meteen problemen dus, en daar moet ik mee zien om te gaan. Dat ik toch graag met dat paard aan een job bij Cirque du Soleil wil geraken om de droom van mijn oma in vervulling te doen gaan, zorgt voor enige aarzeling' •

DO – 8 JUN – 20.00

Ten Aarzel

Pieter Verelst

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24, www.pieterverelst.be

N8 Dilbeek-Brussel

Getuige van de boerentram

In onze roadtrip langs de steenwegen in de Rand rijden we vandaag vanuit het Pajottenland de Vlaamse Rand binnen. Daarbij volgen we de N8, of Ninoofsesteenweg, bijna 8 km door Dilbeek. Aan de andere kant strandt de N8 aan onze Belgische kust in Sint-Idesbald, Koksijde.

TEKST Luc Vander Elst - FOTO Filip Claessens

Vanuit het Lennikse Eizeringen rijden we Dilbeek binnen via Schepdaal en het gehucht met de poëtische naam Goudveerdegem. Schepdaal doet inmiddels ook andere belletjes rinkelen, want deze deelgemeente is sinds enige tijd wereldberoemd als thuisbasis van wereldkampioen wielrennen Remco Evenepoel. Remco zal het fietsen zeker niet geleerd hebben op de N8, want fietspaden of voetpaden zijn hier in de verste verte niet te bespeuren. Waar we Schepdaal binnenrijden, is de omgeving wel nog heel groen: weinig bebouwing en veel achterliggend glooiend heuvelland, akkers en weiden.

Waar Vlamingen thuis zijn

Een beetje verder valt meteen het bord *Dilbeek, waar Vlamingen thuis zijn* op. De borden staan nu 45 jaar langs de invalswegen van Dilbeek. De slogan beroerde al die tijd regelmatig de gemoederen, en de discussies zullen wel altijd blijven bestaan. Nodigen de borden mensen uit om deel te nemen aan de plaatselijke gemeenschap of sluiten ze mensen uit? De interpretatie varieert naargelang de gevoeligheden. Twee jaar geleden besliste de gemeente om de borden te vernieuwen.

We rijden van Schepdaal naar Sint-Martens-Bodegem met nog altijd

behoorlijk wat groen langs beide flanken. Even verderop passeren we bij de opvallende roos-witte gevel van de fabriek van Chocolatier Valentino. Het familiebedrijf uit 1978 week in 1994 uit naar Schepdaal, waar het sindsdien de chocoladeproductie verzorgt voor inmiddels 35 eigen winkels en verkooppunten in België.

Trammuseum

Bij de verkeerslichten met Sint-Martens-Bodegem valt aan de linkerkant het Trammuseum op. Op zeven van de tien steenwegen naar Brussel reden er zogenaamde *boerentrams*; de enige site in België die volledig is bewaard als stelplaats van de buurtspoorwegen vind je in Schepdaal. Hier werden de trams indertijd *geparkeerd* en hersteld. De site lag op de tramlijn die het tracé van de steenweg over 23 km volgde, van Ninove naar Brussel. De trams vervoerden zowel personen als goederen en ontsloten het Pajottenland voor de hoofdstad. De laatste tram reed hier in september 1972 en de 50e verjaardag van dat historische gebeuren werd vorig jaar in de verf gezet. De eerste gebouwen in Schepdaal dateren van 1888, de stelplaats werd in 1962 al ingericht als trammuseum. Sinds 1993 is de tramsite officieel beschermd. In het trammuseum

vind je een kleurrijk overzicht van rijtuigen uit elke belangrijke periode van de geschiedenis van de buurtspoorwegen. Pronkstuk is het koninklijke rijtuig van Leopold II. Naast de drie loodsen met tramstellen herbergt de site ook nog het voormalige stationsgebouw, een watertoren, een hout- en zandmagazijn, een lampenmagazijn, een goederenmagazijn en een smidse. Vandaag beheert Herita de site.

17 bruggen

We vervolgen onze weg en ook de N8 blijkt alweer zo'n steenweg die alleen op autoverkeer is gericht. Zelfs in Schepdaal wurmt een viervaksweg zich tussen de aaneengesloten bebouwing. Vier ruime rijvakken voor koning auto, maar geen plekje voor fietsers, hier en daar een onherbergzaam pad dat de indruk geeft van een voetpad. Bij het buitenrijden van Schepdaal rijden we over de spoorwegbrug. Hieronder loopt spoorlijn 50A van Brussel naar Oostende. Het gedeelte van Brussel tot Gent heeft geen enkele overweg, geen kruisingen met oude lijnen en een

“ **Vandaag is de N8 of Ninoofsesteenweg een vierbaansweg voor auto's, met nauwelijks een fiets- of voetpad te bekennen.** ”

bijna rechtlijnig tracé. Je merkt het niet als je erover rijdt, maar dit was in feite de allereerste hogesnelheidslijn ter wereld die voor de Tweede Wereldoorlog werd aangelegd. In het kader van het Gewestelijke ExpresNet (GEN) werd de capaciteit van de lijn het voorbije decennium verdubbeld van twee naar vier sporen en tussen Denderleeuw en Neerpede werd ernaast de fietssnelweg F209 aangelegd.

De spoorlijn ligt ook aan de basis van het wat verderop gelegen monumentale kunstwerk van de 17 bruggen, een beeldbepalend spoorwegviaduct boven de vallei dat in 1929 werd gebouwd. Het viaduct is 600 meter lang en 18 tot 20 meter hoog. De spoorlijn werd geopend in 1932 voor snelverkeer en dan vooral met het oog op de wereldtentoonstelling van 1935 in Brussel. Het viaduct met de 17 bruggen werd als monument beschermd in 2004.

DE Zeuge der Bauernstraßenbahn

Auf unserem Roadtrip entlang der Landstraßen in de Rand fahren wir heute vom Pajottenland in den Vlaamse Rand. Dabei folgen wir der N8, dem Ninoofsesteenweg, für fast 8 km durch Dilbeek. In Schepdaal ist es noch recht grün, aber bald entpuppt sich auch die N8 als eine weitere dieser Landstraßen, die nur auf Autoverkehr ausgerichtet sind. Eine vierspurige Straße schlängelt sich innerhalb der durchgehenden Bebauung. Vier breite Fahrspuren für König Auto, aber kein Platz für egere erweckt. Entlang der Strecke gibt es eine Reihe besonderer Sehenswürdigkeiten wie das Straßenbahnmuseum, ein Zeuge aus der Zeit der ‚boerentram‘ die Ninove mit Brüssel verband und sowohl Personen als auch Waren transportierte. Ebenfalls sehenswert: die 17 Brücken über die erste Hochgeschwindigkeitsbahnstrecke. Oder die Gueuze-Brauereien, ob noch in Betrieb oder nicht.

Fietspaden?

Bij de verdubbeling van de sporen kreeg de N8 ook een nieuwe brug over de spoorweginfrastructuur en kijk: daar zien we langs beide kanten een vrijliggend fietspad. Je vraagt je dan af welk verschil die 150 meter fietspad maken over een fietsonveilig tracé van bijna 8 km? Welnu, daar komt verandering in: het Agentschap Wegen en Verkeer plant vanaf de zomer van 2023 werken aan de fietspaden langs de Ninoofsesteenweg in Dilbeek. Tussen de Jan de Trochstraat en de spoorweg komt er een veilig en comfortabel fietspad langs beide kanten van de N8. Ook de bushaltes Stelplaats, Kaudenaarde en Schepdaal krijgen een make-over vanaf 2024. Ze krijgen een verhoogd busperron waar een veilig fietspad achter komt.

Van Schepdaal naar Itterbeek blijft de omgeving nog redelijk groen met wat sporadische, oudere bebouwing. We zwijgen even over het onbestaande of smalle asfaltstrookje aan de zijkant, gezien het betere toekomstperspectief. Maar zelfs over veiligere fietspaden zullen fietsers hun ogen moeten openhouden bij de talrijke opritten van de huizen, waar voortdurend auto's het fietspad zullen blijven kruisen.

Eylenbosch

Op het kruispunt naar Wambeek en Vlezenbeek rijst aan de overkant de oude brouwerij Eylenbosch op. De streek is al eeuwenlang bekend voor zijn geuze-, kriel-, lambiek- en farobrouwerijen. Eylenbosch was er daar een van. Emile Eylenbosch richtte zijn brouwerij op in 1886. Toen andere bieren stilaan populairder werden, kregen de brouwerijen in het Pajottenland het moeilijk. In 1991 werd er voor het laatst bier gebrouwen bij Eylenbosch, maar sinds kort zet Erik De Keersmaeker, de vijfde generatie in de brouwersfamilie, het Eylenbosch-bier weer op de kaart in Kobbegem. In de gebouwen langs de Ninoofsesteenweg zal de voormalige brouwerij binnenkort 29 appartementen en 26 lofts herbergen met onderaan winkelruimtes, een ondergrondse parking en een open esplanade. Het gaat om een renovatie van de voormalige brouwerij en een nieuwbouwproject.

Vanaf dit kruispunt kun je ook naar Sint-Gertrudis-Pede, waar de prachtige watermolen de beekvallei siert. En ook vanaf

📍 Transsite in Schepdaal.

dit kruispunt ligt er links en rechts van de N8 een asfaltstrookje dat kan gebruikt worden door fietsers en voetgangers. Smal, ongelijk en slechts nu en dan een beetje weg van het snelle autoverkeer. Ook hier is nog een lange weg af te leggen voor veilige fiets- en voetpaden, maar die staan voorlopig niet op de planning. We komen bij de afslag naar Sint-Anna-Pede, ooit in de Vlaams-Brabantse top tien van nominaties voor 'mooiste dorp van Vlaanderen'. Het openluchtmuseum Breugel en de kapel van Sint-Anna-Pede hebben daar zeker toe bijgedragen.

Parken en kastelen

Wat verderop zien we een wegwijzer naar brouwerij Timmermans in Itterbeek, de oudste lambiekbrouwerij van het land die zich tot nu toe door alle crisissen overeind heeft gehouden en nog altijd actief is. We naderen hoofdgemeente Dilbeek en vooraleer de bebouwing intenser wordt, vind je rechts golfclub Steenpoel met kasteel en park. Open en groen, maar uiteraard commercieel en privé. En toch is het een van de vele vaak nauwelijks opgemerkte beschermde kastelen

en landhuizen langs de Ninoofsesteenweg, zoals het Sint-Annakasteel met tuin, het Guldenkasteel met park en villa en het kasteeldomein Winssinger.

Aan de overkant van de Steenpoelgolf valt het voormalige NMVB-station met stelplaats op, nog een restant van de vroegere tramlijn. Vandaag gebruikt De Lijn de vroegere loodsen als stelplaats. Het station is, samen met dat van Schepdaal, één van de best bewaarde tramstations rond Brussel.

We naderen nu het centrum van Dilbeek. Auto's blijven rijkelijk veel plaats krijgen, ook waar de bebouwing intenser wordt. Appartementen, winkels en rijkhuizen wisselen elkaar in snel tempo af. Hier en daar getuigen enkele klassieke herenhuizen van de meer gezapige levensstijl van weleer langs deze steenweg. Op de parkeerstrook langs de steenweg staat één lange rij auto's geparkeerd. Dubbel gevaarlijk voor waaghalzen die het smalle klinkerpad als fietspad gebruiken tussen de woningen en de parkeerstroken. Zo komen we bij de oprit voor de R0, waar we rechts Brussel kunnen binnenrijden en de Rand verlaten. ●

PODIUM

KIDS

1, 2, 3 EN 4 JUN – 20.00 EN 19.00

La Cucina dell'Arte
(+12j)

Circus Ronaldo
Dilbeek, op locatie,
02 466 20 30

ZO – 4 JUN – 15.00

Mobi Mobi (+6j)

Collectief Fiat
Meise, op locatie,
02 892 24 40

ZO – 11 JUN – 11.00

De Tuin (+1j)

Sprookjes enzo
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve,
02 381 14 51

ZO – 25 JUN – 15.00

Zand (2,5j)

Warmoes
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

📌 Zand (25/6)

HUMOR

6 EN 7 JUN – 20.30

Wake me up when it's over

Alex Agnew
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DO – 8 JUN – 20.00

Ten Aarzel

Pieter Verhelst
Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

VR – 9 JUN – 20.00

Je suis Pippi

Veerle Malschaert
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA – 10 JUN – 20.30

Bis! Bis! Bis!

Urbanus
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

LITERATUUR

ZO – 4 JUN – 10.30

Lize Spit

Schrijvers op Zondag
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

📌 Lize Spit (4/6)

DANS

DO – 1 JUN – 13.30

VR – 2 JUN – 13.30 EN 20.00

What remains

Zoë Dumoustier
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

MUZIEK

VR – 2 JUN – 20.00

Bitterlief

Stef Bos
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

ZO – 4 JUN – 11.00

Wouter Valvekens

aperitiefconcert
Overijse, CC Den Blank
02 687 59 59

WO – 7 JUN – 20.30

Clouseau

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA – 10 JUN – 20.00

Debussy & Ravel

Julien Libeer &
Belgian National Orchestra
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

ZA – 10 JUN – 16.00 EN 20.00

Door de jaren heen

Popkoor Maggie's Melody
Asse, Oud Gasthuis,
02 456 01 60

ZO – 11 JUN – 11.00

Desguin Kwartet

Vilvoorde, Stadhuis,
02 255 46 90

ZA – 17 JUN – 20.00

Jubileumconcert 40j
Tijl Uilenspiegelkoor

Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

23 EN 24 JUN – 20.30

Grind

Kommil Foo
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

23 TOT 25 JUN

Couleur Café

Brussel, Atomiumsquare,
www.couleurcafe.be

FILM

ZO – 4 JUN – 20.00

The Whale

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

MA – 5 JUN – 20.30

The Banshees of Inisherin

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

DI – 6 JUN – 20.30

Le bleu du caftan

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DI – 13 JUN – 20.30

Tengo sueños electricos

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DI – 6 JUN – 20.30

Everything everywhere all at once

Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

ZO – 11 JUN – 20.00

Beautiful Beings

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

DI – 13 JUN – 20.30

Aller/retour

Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

ZO – 18 JUN – 20.00

To Leslie

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

DI – 20 JUN – 20.30

Rose

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

ZO – 25 JUN – 20.00

Het Geheugenspel

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

DI – 27 JUN – 20.30

Emily

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

EXPO

TOT 1 JUN

Tour Elentrik

Overijse, op locatie, 02 687 59 59

2 JUN TOT 2 JUL

Quatro 2023

Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

3 EN 4 JUN – 11.00

Tuin Der Onlusten

Alseberg, Klutsstraat 24,
0486 80 64 48

TOT 4 JUN

The Postcard Party

50 jaar CC Strombeek
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

TOT 5 JUN

Last Day of Magic

David Somers
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

7 JUN TOT 26 JUN

Kunstacademie: eindejaarstentoonstelling

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

17 JUN TOT 4 OKT

Robbe Van den Begin

Wemmel, wvc Hestia, 02 460 41 43

TOT 30 JUN

Kunstenacademie: eindejaarstentoonstelling

Asse, Oud Gasthuis,
02 456 01 60

TOT 14 JUL

Vincent Delbrouck. A Fool's Paradise

Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

TOT 21 JUL

Barok in Firenze

Brussel, Bozar,
www.bozar.be

TOT 21 JUL

Michel François

Brussel, Bozar,
www.bozar.be

OPSTAP

DO – 8 JUN – 14.00

Ottenburg en het bos van Laurentsart

Ottenbrug, parking Bloemenstraat,
www.ngz.be

ZO – 11 JUN – 14.00

Cijfers in Bodegem

Sint-Martens-Bodegem, Dorpsplein,
02 466 20 30

DO – 15 JUN – 14.00

Hippodroom Bosvoorde en Terkamerenbos

Brussel, parking Drohme,
www.ngz.be

ZO – 18 JUN – 14.00

Wandelen langs de Hoeilaartse serristenvilla's

Hoeilaart, GC Felix Sohie,
02 657 05 04

DO – 22 JUN – 14.00

Vroedmeesterpad

Neerijse, Langerodestraat,
www.ngz.be

ZO – 25 JUN – 14.00

Ontdekkingstocht naar vlinders en hun leefgebied

Hoeilaart, station Groenendaal,
www.ngz.be

ZO – 25 JUN – 14.00

Fietstocht naar Maleizen

Overijse, Druif,
02 687 59 59

🎧 The Whale (4/6)

VARIA

ZA - 3 JUN - 20.00

Fame

Musicalia

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA - 3 JUN - 15.00

Dartstornooi

Wezembeek-Oppem, café GC de Kam,
02 731 43 31

Kijk! Ik fiets!

ZA - 3 JUN - 10.00

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

ZO - 4 JUN - 10.00

Sint-Pieters-Leeuw,
parking sporthal A.J. Brailard,
02 371 22 62

MA - 5 JUN - 19.00

Toonmoment Gitaarklas

Jezus-Eik, GC de Bosuil,
02 657 31 79

VR - 9 JUN - 17.00

NerorockAfterwork

Hoeilaart, GC Felix Sohie,
02 657 05 04

WO - 14 JUN - 10.00

Baby Café

Jezus-Eik, GC de Bosuil,
02 657 31 79

WO - 14 JUN - 20.30

Het toekomstbeeld van kinderen

Peter Adriaenssens
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

ZA - 24 JUN - 19.00

Gezelschapspelmoment voor jong en oud

Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

ZO - 25 JUN - 14.00

Repair Café

Linkebeek, GC de Moelie,
02 380 77 51

DO - 29 JUN - 20.00

Spelletjesavond

Jezus-Eik, GC de Bosuil,
02 657 31 79

Reinel Bakole op Couleur Café

‘Ik zit vol kleur’

De bonte mix van stijlen op Couleur Café is een artistieke duizendpoot als Reinel Bakole op het lijf geschreven. De Belgisch-Congolese danseres, zangeres en componiste studeerde in Amsterdam, woonde in Londen en verhuisde zopas naar Schaarbeek. De lockdown bracht ze door in Overijse, waar boswandelingen de druk van de ketel haalden.

TEKST Tom Peeters - FOTO Zoe Que

Als we haar contacteren is Reinel Bakole (25) druk in de weer met de voorbereidingen van haar Bozar-concert *As I Left The Tales Behind*. Op het Brusselse stadsfestival Couleur Café zal ze straks uit dezelfde set putten. ‘De titel verwijst niet naar mijn roots, maar naar het proces dat ik als individu doormaakte. Ik ben opgegroeid in een Afrikaans huishouden in het Waals-Brabantse Rixensart, een witte plattelandsomgeving waarin ik op mijn achtste ben begonnen dansen. Al die ervaringen, die een outsider van me maakten, heb ik opgestapeld. Daar hoorden veel dromen bij, maar langzaam ben ik er achter gekomen dat als ik die wilde verwezenlijken ik meer aanwezig moest zijn, zonder de filters of voorwaarden die aan mijn oude, wat steriele dromen verbonden waren, want ze weerhielden mij ervan om echt open te staan. Als ik nu terugga naar het dorp van mijn jeugd is dat altijd met een dubbel gevoel: het is er klein, uitgestrekt en saai. Ik heb leuke herinneringen aan de tijd met mijn familie, maar de plek vertelt niet mijn verhaal. Mijn huidige vriendenkring beschikte in de stad over een veel levendiger netwerk.’

Kracht vinden

Bakole staat ons te woord in het Engels omdat ze nog wat timide is over haar Nederlands, ook al heeft ze een Vlaamse vriendin. Op een podium staat taal haar

📍 Last Day of Magic (tot 5/6)

boodschap echter niet in de weg. Integendeel, meer dan ooit plukt ze de vruchten van het feit dat ze het allemaal zelf heeft moeten uitzoeken. De mislukkingen op haar cv, zoals een geflopte auditie aan een prestigieuze dansschool in de Verenigde Staten, vindt ze even belangrijk als de successen. Een opleiding theater en hedendaagse dans in Amsterdam deed haar artistiek openbloeien. Haar eerste muziekreleases mixten een eclectisch neosoulgeluid met performance, dans en visuals. Een tijdelijk verblijf in Londen, waar ze zich als zwarte vrouw beter gerepresenteerd voelde, en een residentie in Kinshasa, deden haar uit haar comfortzone stappen.

Van die laatste trip, niet naar het Congolese platteland waar haar ouders vandaan komen, maar naar de bruisende hoofdstad, heeft ze veel opgestoken. 'Ook omdat ik alleen ben gegaan, zonder ouders. Men had er meteen door dat ik een Afrikaanse uit de diaspora was. Dat muzikanten er veel minder blabla nodig hebben, inspireerde mij. Ze beginnen gewoon te spelen op het materiaal dat beschikbaar is. Ik was ook blij verrast veel generatiegenoten te ontmoeten die op dezelfde golfengete zaten en van dezelfde muziek en kleren hielden. Ondanks het gebrek aan infrastructuur en netwerk was hun creativiteit en ondernemingszin verfrissend.'

Expressionistisch

Gek genoeg ging de zangeres vorige zomer pas voor het eerst naar Couleur Café, het festival dat wel meer muziek uit de diaspora programmeert. 'Van in het middelbaar herinner ik me dat vrienden het festival bezochten, maar ik was op reis of studeerde in het buitenland. Vorig jaar heb ik mijn moment gegrepen om twee van mijn inspiratiebronnen te zien. De Brits-Angolese rapartieste IAMDBB had ik al eens in Amsterdam gezien en vond ik opnieuw bijzonder straf. Maar het optreden van de Spaans-Argentijnse zangeres en danseres Nathy Peluso krikte mijn zelfvertrouwen echt op. Zij toonde dat het mogelijk is om én een band te leiden én te dansen én te zingen, en dat allemaal op een podium vol rekvisieten. Het publiek was bovendien dol op de manier waarop ze al haar creatieve ideeën in één liveset stopte. Ook ik ben begonnen als danseres. Daarna ging ik zingen en componeren en noemde iedereen me een artieste, maar zelfs die term vind ik niet breed genoeg' (*lacht*) En dus noemt ze zich tegenwoordig *expressionist*. 'Het klinkt niet alleen beter, het verwoordt ook goed wat ik wil uitdrukken, wat er in me zit, en dat op de meest oprechte, kwetsbare en rauwe manier. Hoe meer stijlen en disciplines ik ontdek, hoe meer ik ze wil gebruiken en versmelten. Ik zit vol kleur.'

Timing en visie

Als we haar vragen of ze er vorig jaar als toeschouwer aan had gedacht dat ze dit jaar zelf op het podium van Couleur Café zou kunnen staan, weerklinkt zonder aarzeling een luide *ja!*, om meteen daarna in de lach te schieten. 'Ik zou dit jaar vooral aan nieuw materiaal werken, maar dit aanbod kon ik niet afslaan. Ik kijk ook uit naar de concerten van Neue Grafik Ensemble, met wie ik vorig jaar al een podium deelde in Dour, en de Australische zangeres Josh Sultana.' Tijdens haar concert zal je onder meer de nieuwe single horen die ze in Kinshasa maakte en opnieuw verschillende invloeden combineert. 'Ik deelde mijn diepste gevoelens met lokale muzikanten en zonder er veel over te praten voegden zij percussie, drums en bas toe, alsof ze me direct begrepen hadden. Voor een track zo intens is het resultaat erg dansbaar. Het past perfect in clubs.'

Een eerste album ligt in het verschiet, maar alles op zijn tijd. 'Ik denk veel na over wat ik wil zeggen en hoe ik dat het best doe. Soms te veel. Een release is voor mij nooit gewoon een release, maar herbergt een hele visie. Ik schrik er zelf van dat mijn vorige ep alweer dateert van 2021. Meer dan ooit beseft ik dat het leven artistieke processen kan vertragen en versnellen. Daarom probeer ik gewoon aanwezig te zijn, geen tijd te verspillen, maar tegelijk de natuurlijke timing van de dingen te aanvaarden en niets te forceren.'

Die vorige ep *Closer To The Truth* maakte Bakole tijdens de lockdown in Overijse, waar haar familie een huis heeft. 'Tussen de velden en in de bossen kwam ik er na mijn doortocht in Londen opnieuw tot rust. Ik koester mijn boswandelingen, zeker nu ik onlangs naar Brussel verhuisde. Gelukkig woon ik vlakbij een park en niet in het centrum. Ik heb zo'n plek nodig waar ik afstand kan nemen van de drukte. Toen ik mijn plek nog niet had gevonden, had ik die ruimte ook nodig om mijn leven als outsider te kunnen plaatsen.'

23 TOT 25 JUN

Couleur Café

Brussel, Atomiumsquare,
www.couleurcafe.be

FAVORIETEN VAN

Jolie Odia Manzanza

MOOISTE PLEK IN CONGO

Botanische tuin
in Kisantu.

FAVORIET GERECHT

Saka-saka (gestoofde
maniokbladeren).

MOOISTE HERINNERING AAN CONGO

Met mijn collega's
culturele evenementen
organiseren.

eenvoudig. Ze heeft het over minstens duizend sollicitatiebrieven waarop ze geen reactie kreeg. 'Bij de pakken blijven zitten, ligt mij niet. Dus stelde ik mij kandidaat voor allerlei interims. Zo werkte ik voor bpost, deed ik vrijwilligerswerk en volgde ik lessen Nederlands en een opleiding voor kinderverzorgster. Vandaag ben ik kinderverzorgster in De Regenboog, een kinderopvangcentrum in Kortenberg. Ik hou van de spontaniteit van de kinderen en de contacten met de ouders. Ik merk hoe hun harten opengaan als ze zien dat je goed zorg draagt voor hun kinderen.'

Al zingend leren

Odia Manzanza en haar man zijn allebei muzikanten. Ze werken aan een project met muziek voor kinderen. 'In Kinshasa deed ik een afstudeerproject over muziek als educatief instrument bij kinderen. Hoe leer je kinderen bijvoorbeeld al zingend de dagen van de week, in het Lingala en het Frans? Op de inzichten die ik toen opdeed, willen we verder bouwen. Muziek versnelt de dingen die je kunt overbrengen.' Om haar punt kracht bij te zetten, zingt ze het liedje. In de kleurrijke klanken van het Lingala weerklinken de zon en het optimisme. Ervaart zij dat ook? 'We hebben een geschiedenis waarin we veel hebben meegemaakt. Die optimistische klanken helpen ons de rug te rechten en ons niet door het verleden naar beneden te laten halen.'

Dansen als medicijn

Voor het Belgisch educatief systeem heeft ze veel waardering. Vooral omdat het veel toegankelijker is dan dat in Congo. Daar is studeren enkel voor de *happy few* weggelegd. Mist ze bepaalde zaken uit haar geboorteland? 'In Congo houden we van rituelen. Zoals de Kasala wanneer er iemand sterft. Dat is een moment waarop de naasten samenkomen, over de overledene spreken, hem/haar eren en hun emoties zingend en dansend uiten. Dansen helpt om het verdriet een uitweg te geven. Dankzij het ritueel weet je ook dat je er niet alleen voor staat.' Dansen om je verlies te verwerken. In onze westerse samenleving is het niet meteen een standaard remedie, voor Odia Manzanza is het een evidentie. 'Alles heeft een eigen ritme. Elke levensfase. Je geboorte, kindertijd, jeugd, je leven als volwassene, de oudere jaren, je levenseinde. Muziek en dans helpen je om in de *flow* van elke fase te komen.' ●

Alles heeft een ritme

'Alles heeft een ritme', zegt Jolie Odia Manzanza. 'Elke levensfase heeft een eigen ritme. Bewegen en leven op dat ritme kan ons helpen om gelukkige mensen te worden.'

TEKST Nathalie Dirix - FOTO Filip Claessens

Zo'n tien jaar geleden kwam Jolie Odia Manzanza aan in Ruisbroek. Het was Jean-Louis Manzana Landu die haar overtuigde om haar leven in Congo te ruilen voor een leven met hem in België. 'Congo verlaten, was niet meteen mijn plan. Als organisator van culturele evenementen leidde ik een boeiend leven. Toch besloot ik naar België te komen. Ik stelde vast dat mijn liefde voor Jean-Louis er

nog steeds was. In onze jonge jaren waren we even een koppel geweest. Na een tijd waren we elk onze eigen richting uitgegaan. Ik had mijn leven in Congo, hij het zijne in België. Maar daar stond hij dan opnieuw en ik merkte dat oude liefde niet roest.'

Harten doen opengaan

De eerste jaren in België waren niet

EN There is a rhythm to everything

Jolie Odia Manzanza arrived in Ruisbroek about 10 years ago. 'Leaving Congo was not initially part of my plan. I led a fascinating life over there, thanks to my work as an organiser of cultural events. However, I decided to move to Belgium so that I could live with my husband.' Despite facing difficulties during her first years in Belgium, she refused to give up. She spoke about the frustration of sending out over a thousand job applications without receiving a single response. 'I am now employed as a child minder at a childcare centre in Kortenberg. I love the spontaneity of the children and the contacts with parents.' She believes it's crucial for every stage of life to have a distinct pace and flow. 'Living and moving in sync with that rhythm can help us become happier individuals.'